

A 3. feladványt utólag megfejtette: Egyed István Budapest. Nem fejtették meg: ifj. J. J. Nagy-Kikinda, B. L.

A 4. feladványt nem fejtették meg: Cs. L. Magyar-Óvár, P. F. Zombor, ifj. J. J. Nagy-Kikinda, V. B. Nagy-Körös, N. L. Budapest, P. K. Győr-Révfülu és L. Z. Lugos.

A Vörösmarty-szobor-alapra eddig a következő intézetektől és egyesektől kaptunk a «Vörösmarty-szám» ára fejében pénzt:

Budapesti kegyesrendi főgimn.	15 kor.	— fill.
Lévai kath. főgimnázium	10	« — «
Esztergomi kath. főgimn.	10	« — «
Erzsébetvárosi állami főgimn.	10	« — «
Kassai állami főreáliskola	9	» 90 «
Trstenai kir. kath. gimn.	9	» 70 «
Privigyei kath. gimnázium	7	« — «
Kun-Szt.-Miklósi ev. ref. gimn.	5	« — «
Magyaróvári kegyesrendi gimn.	5	« — «
Keszthelyi prem. főgimn.	5	« — «
Békési gimn.	5	« — «
Debreceni felső keresk. önképzőkör	2	« — «
Molnár Albert, Főth	1	» 40 «
Ifj. Konkoly Thege Sándor, H. Szántó	—	» 80 «
Vadas Zoltán, Selmeczbánya	—	» 20 «
Grünfelder János, Zombor	—	» 20 «
	96 kor.	20 fill.

SZERKESZTŐI TELEFON

Önképzőköri tudósítóknak újabb a következő ajánlkozokat fogadtuk el: Páchl Kálmán, budapesti VIII. ker. főgimnázium, Ritter Dezső, nagyváradi főreál, Potosnyák Jakab, fiúmei felső kereskedelmi iskola, Strasszer Mózes, nyitrai főgimnázium, Párkány Frigyes, budapesti VII. ker. főgimnázium.

Többeknek. Örvendünk, hogy a Vörösmarty-szám oly nagy és kellemes meglepetést szerezett nektek. Ezen túl is törekedni fogunk, hogy a lap élénk, változatos tartalmú és tanulságos legyen. Az új előfizetők díszes gárdája tanúskodik róla, hogy törekvésünk nem volt eddig sem sikertelen. — **Tomanóczy József.** (Győr.) Az arcképes levelezőlap csinos. A tudósítást annak idején elvárjuk. — **Pávelka Jenő** (Széke yudvarhelyi ev. ref. gimnázium) kéni olvasótársait, hogy a kinek esetleg meg van Abrányi Emil *Kossuth* cz. költeménye, sziveskedjék neki leírni és elküldeni. Nagy köszönettel veszi. — **Kovács G.** A Garay-album kapható a Franklin-Társulatnál. Ára füzve 6 korona, kötve 10 korona. — **A zsarnok.** Még gyarló a kísérlet, de komoly törekvésre mutat. Efféle költeményekhez tisztultabb világ nézet, érettség és több eszme kell. Ezért nem sikerülhetett. — **R. G.** Rejtvényekért jutalmat nem kaphat. — **Vadas Zoltán.** Azért a számért külön díj nem jár, a 20 fillért a szobor-alaphoz csatoltuk. — **Sűrű eső . . . Balatonnak egyik . . . Vörösmarty emlékezete.** Ne adja be! . . . Feledje el, hogy valaha írta. — **S.** (Visszhangok.) Igen szép versszakok vannak benne. Hangulata is kedves, csak hogy a végén elmosódó, bizonytalan, hogy mi indította dalra. — **U. A.** Szívesen fogadjuk. — **Jussuf.** Egyikkel se, mert nem valóik nyilvánosság elé. — **U. E.** Menjen el az ön édesanyja a polgármesterhez és jelentse ki szándékát. Ott megkapja a részletes útbaigazítást. — **B. L.** Nem vált be. — **205. sz. előfizető.** A magyar keresztény királyság ősrégi hagyományja ez. II. Szilveszter pápa adta a szent koronát, első királyunk volt a kereszténység elterjesztője. A királyi család pedig katolikus. — **Sch. J.** «Az ősi hangok» kissé ellapulnak. Akad szemrevalóbb sor is, de egészben véve gyöngye kísérlet. — **K. A.** (Sepsi-Szent-György.) 1. Tömören, világosan beszámol a ballada tárgyáról, aztán fejtegeti a költemény szerkezetét, az alap gondolatot, s végül vizsgálja a vers formáját. Ha

rokontárgyú költői művet ismer, össze is hasonlíthatja, a mi rendesen vagy hasznára, vagy kárára válik a megírált műnek. 2. A regényeknél is hasonló sorrendben és szellemben kell beszámolni. 3. Először a kor eseményeinek az ismertetése, mint előzmény, aztán a mozgalom lefolyása rövid kép alakjában, jelentőségének megtatása, végül levonandó tanuságul a szabadság tisztult felfogása. — **Erdész.** (Kassa.) Főzlek sült hússal.

Egyetlen zenemű folyóirat a

«Zenélő Magyarország»

megjelenik minden hó 1- és 15-én, mindenkor 10–10 oldal zenetartalommal, magyar dal, műdal, opera, operette, tánc- és salonzene legkiválóbb újdonságaival zongorára és hegedűre. Ára negyedévi 6 újzetre 3 korona.

Ugyanott bárhol megjelent zenemű megrendelhető. 8933

A «Zenélő Magyarország» kiadóhivatala: Budapest, VI. Csengery-utca 62. a.

☛ Mutatványszámot ingyen és bérmentve küldünk. ☛

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és arjegyzékünk, mely tartalmazza az összes ide vágó kellékek és díszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített cikkek és kellékek ez ideig jórészt Bécsből szereztek be, indítatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikket előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett. Tisztelettel 8927

Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

☛ Arjegyzék kívánatra bérmentve. ☛

VÖRÖSMARTY MIHÁLY MŰVEI

kaphatók a Franklin-Társulat kiadóhivatalában és minden hazai könyvkereskedésben:

- Vörösmarty összes költői művei.** Két kötet. A költő arcképével. Kötve 10 K.
Ezt a kiadást különösen ajánljuk az ifjúság figyelmébe.
- Az egész Vörösmarty öt írtért!** Még pedig díszkötésben.
- **Epikai költeményei.** Két kötet pompás díszkötésben. 8 K.
 - **Lyrái költeményei.** Hasonló kiadás, a költő arcképével és életrajzával Gyulai Páltól. 8 K 40 f. Jutalomkönyvül alkalmas szép kiadások.
 - **Zalán futása.** Tíz énekben. Gyulai László által rajzolt 12 képpel. Díszkötésben. 3 K 20 f.
 - **A két szomszédvár.** Magyarázta Vozári Gyula. Jeles Írók Iskolai Tára XIX. 1 K.
 - **Csongor és Tünde.** Magy. Torkos László, J. I. I. T. XLVI. 1 K 20 f.
 - **Az áldozat.** Szomorújáték. Olesó Könyvtár 951—962. 40 f.
 - **Eger.** Három énekben. O. K. 963—964. 40 f.
 - **Cserhalom.** Egy énekben. O. K. 1138. 20 f.
 - **Arab regék.** Fordította Vörösmarty Mihály. Czimképes kiadás. Két kötet. Vásznonba kötve 12 K. A nagy költő egyetlen ifjúsági írata, a serdültebbek számára. Az Ezeregyéjszaka meséi, bájosan szép stílusban.
 - **Aranyos-Rákosi Székely Sándor. A székelyek Erdélyben.** Kiadta Heinrich Gusztáv. Régi Magyar Könyvtár I. 1 K 20 f. Irodalomtörténeti magánolvasmányul ajánlatos. Ezen az érdekes époszon buzdulva, írta meg költőnk *Zalán futását*.
 - **Gyulai Pál.** Vörösmarty életrajza. J. I. I. T. 2 K 40 f. Nemesak a költőről szóló legjelesebb életrajz, hanem az irodalomtörténeti monográfiának klasszikus mintaképe is. Kötve magánolvasmány a középkorok VIII. osztálya számára.
 - **Salamon Ferencz.** Irodalmi tanulmányok. Két kötet, 7 K 20 f., vásznonba kötve 10 K. A gazdag tartalomban Vörösmarty nekrológja is benne foglaltatik.
 - **Szitnyai Elek.** Tanulmányok. A művelt magyar ifjúság és közönség számára. 2 K., vásznonköt. 2 K 40 f. Közleményei sorában: «Vörösmarty Mihály és Arany János lyrái költészetének fészmei.»
 - **Vörösmarty arcképe.** Negyedréti acélmetszvény 80 f.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre . . . 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre . . . 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Félsz évre . . . 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Mejelenik minden vasárnap.		

Emlékezzünk meg Czuczor Gergelyről!

Az országos nagy ünnep fénye nem vetett árnyat arra a derék kortársra, a ki Vörösmarty után tizenhat nappal látott napvilágot Nyitra-megye Andód nevű falujában.

Czuczor Gergelyről, a lelkes magyar papról van szó, a ki a negyvenes-ötvenes évek irodalmi életének egyik rokonszenves és munkás szereplője volt. Egyike az irodalomért lelkesedő katolikus papoknak, a kik századok óta mintegy őrei a Helikon buzgó forrásának. A klastromok névtelen munkásai hagyományként örökölték át literátori buzgóságukat utódaikra. Pázmány tollal küzdő gárdája ez, mely előbb a hit alapelveinek védelmében törte magát, majd az ó-klasszikai szellem átplántálását tűzi ki céljául, s a nemzeti küzdelmek korában az úgynevezett romantikai költők között is szá-

mot tesz. Az irodalomtörténet följegyezte, hogy a székesfehérvári és pesti kispapok lelkesedve rakták össze fillereiket, hogy Berzsenyi költeményeit mielőbb nyomtatásból olvashassák. A papnevelőintézetek önképzőkörökben serény munkásság folyik, s ünnepnapjuk van a halavány arczú növendékpapoknak, ha egy-egy új magyar könyv jelenik meg.

CZUCZOR GERGELY.

Ó lelkes kis tábor, be áthévül az utód szíve, ha mesébe illő történeted olvassa nagy idő múltával! Mikor a hatalmasok Bécsben vagy Párisban feesérlik el vagyonukat, mikor a föld népe az egyedüli, mely a magyar nyelvet édes

magáénak vallja, mikor az iskolákban latinul hintik el a tudás magvát: akkor a magyar papok szíve meg-megdobog, s a csöndes parochiakon, a templomok mellett épült nagy hajlékokban egy-egy húrpengető papköltő hirdeti azoknak, a kiknek édes az anyai nyelv: hogy élünk még és élni akarunk. A «lant és biblia» oly békességesen megfér egy kézben, s a vallásos hit szeliden odasimul édes testvérehez: a nemzett jövőjébe vetett hithez! . . .

Elsimül a százados nagy ellentét, mely testvért testvér ellen véres harcokba kergetett; a nagy viharok lecsillapultával a nemzeti törekvések közös fészkebe

menekültek a nemzet éneklő madarai. Guzmics, a katolikus pap, hű barátja volt református irótársainak; s az egri papok lelkesen fogadták Petőfit. Nem jutott akkor senkinek eszébe, hogy számon kérje a testvérmunkástól: vajjon miképen imádojte az istent? Nem, egységes és összhangzatos volt a munka és áldott a munkának eredménye.

Emlékezzünk meg Czuczor Gergelyről, születése száz éves fordulóján a szeretet és hála melegével; hiszen az irodalom mai nagy épületének alapvetésénél ő is ott volt. Fiatal lélekkel ő is álmódzott a hadrontó magyarok dicsőségéről, s még félig gyermek volt, mikor Kisfaludy keblére ölelte az «Augsburgi ütközet» fiatal költőjét — és együtt örvendék a szívők a magyar irodalom zsenge virágainak láttára.

A nagy elmék fénye századoknak szól, de a szerényebb tehetségek kis mécsese szintén hozzájárul ahhoz, hogy a világosság általánosabb legyen, behatoljon minden szívbe és elmébe. Midőn óriási paloták épülnek, melyeket az utódok századok múlva is megbámulnak, nemcsak a tervezőt, a műépítőt illeti meg az elismerés, hanem a munkatársakat is. Mert vajjon ki tudja szóval fölmérni, hogy minő érzelmek dagasztották mindnyájuk kebelét?

Emlékezzünk meg Andód derék fiáról, a ki szívvél-lélekkel a magyar irodalomé volt, a ki a forradalom lázas napjaiban tüzlélekkel fűjt bele a «Riadóba» — s egyike volt azoknak, a kiket börtön jutalmazott nemzete szeretetéért . . .

Bizony megérdemli, hogy föllevenítsük az ő tisztes emlékezetét.

*

Egyszerű földműves szülők gyermeke volt Czuczor Gergely, a kiknek természetes jó szíve, egyénisége átöröklődött a fiúba. 1800 december 17-dikén született Andódon, s mert hogy nagy hajlandósága volt a tanulásra, beadták előbb az érsekújvári, majd az esztergomi, s végül a pozsonyi deák-iskolába. Érsekújvárott reá ragadt a tót nyelv, Esztergomban és Pozsonyban tanult valamit németül is, ámde romlatlan és szokatlanul finom nyelvrézkét sem az egyik, sem a másik nem ronthatta meg. Gyermekkorát a komárommegyei Szémón töltötte nagypja házában, s itt a nép tősgyökeres magyarsága jó iskola volt számára. Később nyelvének sajátos népies zamata bizonyosságot tesz arról, hogy jó volt reá nézve ez az iskola.

Pozsonyban kezdett az ó-klasszikai költők műveivel behatóbban foglalkozni. Kitünő emlékező tehetségét és nem közönséges ritmus érzékét pap-tanárai hamar észrevették, s a különben is jeles eszű fiút biztatták, hogy legyen az ő szerzetüknek — a Benedek-rendnek — a tagja.

Apja nem nagyon örvendett a fiú hajlandóságának, ámde útjába akadályt nem gördített, s Czuczor István — mert ez volt a keresztnéve —

tizenhétéves korában már a győri benézések között mint Czuczor Gergely noviceuskodik. Ott tanulja végig a középiskolát, a bölcsezetet, s két év múlva a pesti egyetem hittudományi szakának rendes hallgatója.

Az írói hajlandóságú növendékpap jó helyre került. Csupa lelkes irodalomrajongó vette őt itt körül. Volt itt magyar könyv. Kazinczy új fordításai vártak reá, a csiszoltabb magyar nyelv, a művészebb próza termékei. A «Magyar Társaság» ülésein számosan próbálkoztak, s Czuczor is itt buzdult neki. Reá is, mint nagy kortársára, Vörösmartyra az Aranyos-Rákosi-Székely Sándor kis éposza, a «Székelyek Erdélyben» hatott a legbuzdítóbban, s rá igen rövid idő alatt elkészül első műve, egy kisded hőskötemény: «Az Augsburgi ütközet». És eljutott ennek a híre az Aurora szerkesztőjének a fülébe. A híres Kisfaludy Károly volt ez, az új magyar irodalom fiatal vezére.

Toldi Ferencz lelkes sorokban emlékezik meg arról a jelenetről, hogy miként keresi fel Kisfaludy a papnövendék-költőt.

«Másnap (1823 márczius 21.) bágyadtan ül a fiatal költő muzeuma irópolczánál: előtte könyv, melyből olvasna, ha lelke Augsburg esatatóra nem révedezne; midőn a terem ajtaja megnyílik, s egy magas, deli természetű ifjú férfi lép be, vezetve, kísérve lelkes kispapoktól . . . Kartársai önértéssel mutatnak a lankadt révedezőre s hangzik a büszke szó: *Ez Czuczor!* A legközelebbi perczben az idegen karjai között tartja a meglepett, a sápadó ifjút, kinek e szavakra: *Nemzetem hősköltője*, Kisfaludy ajánlja barátságát — megindulnak könyei, de szó nem jön ajkaira».

És ettől az időtől Czuczor Gergely a költők sorába lépett. Az «Aurora» hasábjain jelent meg az «Augsburgi ütközet», s a fiatal pap szives baráti viszonyba kerül Kisfaludy Károlyval.

A győri benézések iskolájában tanít, mint fölszentelt pap, s buzgón műveli ezalatt a költészetet is. Három évvel utóbb elkészül egy másik kis éposza, az «Aradi gyűlés» s megnyeri vele a Marczibányi-féle nagy jutalmat. Vajmi buzdító lehetett ez a fiatal költőre nézve! A magyar história dicsőséges eseményei felé fordult aztán figyelme. Megénekelte Szondyt, az egi hőst, s tervbe vett egy nagyszabású elbeszélő költeményt, melynek hőse a dicső Hunyadi János lett volna.

Ezenközben egészsége megrendült, hosszasabb ideig betegeskedett; Győrből elkerült a révkomáromi iskolához, s itt érte az a kiténtetés,

hogy az Akadémia megválasztotta a harminczegy éves embert levelező tagjává.

A vidám kedélyű Czuczor a lírát is nagy kedvvel művelte. Számos apró lírai verse jelent meg, a melyek neki a rend részéről sok kellemetlenséget szereztek. Kijutott szegénynek a félreértésből és üldözésből elég, hozzájárult betegsége is — ezek megcsappantották egy időre teremtő kedvét. Az Akadémia őt is megbizta, hogy a magyar nyelv nagy szótárának a készítésében részt vegyen. Ekkor már készítgette lassan legszebb és legértékesebb elbeszélő költeményét, a «Botond»-ot, mely méltán sorakozik a legsikerültebb kisebb terjedelmű époszok közé. Mint a nép nyelvének és életének egyik legalaposabb ismerője új térre csap át, midőn *népies költeményeinek* a sorozatát kezdi meg. Ezek az úgynevezett *paprikás versek* igen józan iteletről, tréfás érről tesznek tanúságot, s nemes, oktató czélzatuk miatt mind maiglan egészséges termékei a magyar lírának.

Komáromból Pestre vitték fel az Akadémiához segédjegyzőnek évi 400 forint fizetéssel. Ettől az időtől kezdve állandóan az irodalom műhelyében dolgozik; naponta érintkezik a kor nevezetesebb íróival. Ámde ez a munkás és vidám élet nem tart sokáig, mert titkos ellenségei addig áskálódnak ellene, míg a rend beidézzi őt Pannónhalmára, s ott fogja. Nyolcz hónap múlva Győrbe rendelik tanárnak, de az a titkos kéz itt sem nyugszik. Újabb váddal támadják meg, s felsőbb parancsra megfosztják tanári állásától. E méltatlan meghuzoltatás nagyon sértette az önértékes Czuczort, s addig nem nyugodott meg, a mig teljesen nem tisztázta magát az oktalan és rosszakaratú vádaktól, s Győrött újra tanári széket foglalt el. Mikor aztán az Akadémia őt a nagy szótár szerkesztésével megbizta, felköltözött Pestre, s itt érte meg a forradalom kitörését. A láz, mely az egész nemzetet elfogta, őt is elragadta, s izgató, hatalmas «Riadó»-ját írta meg, mely országszerte óriási feltűnést keltett, s a költőnek újabb keserveket, újabb üldözést, sőt börtönt szerzett jutalmul.

Windischgrätz herczeg parancsára elfogták a rebellisnek bélyegzett magyar papot és Budán börtönbe vetették.

Egyike volt tehát ő is a nemzet martirjainak! Csak hosszú szenvedés után nyílt meg börtönének ajtaja. Nyolczszáznyolczvan napig szenvedett a börtönben.

Mióta aztán kiszabadult, az elnyomatás keserű éveit irodalmi tevékenységgel töltötte. Hűséges

barátja, Toldi áll legközelebb a szívéhez. Az alatt, mig a börtönben sinylődik, gyakran meglátogatja, fáradozik, hogy sorsán enyhítsen, s mindvégig megmarad közöttük a legmelegebb baráti viszony.

Olyannak tekintették Czuczort Toldiék, mintha a családjukhoz tartozott volna.

Czuczor Gergely egyszerű, kevés igényű ember, szereti a függetlenséget, rajongó szeretettel csung hazáján és nemzetén, melynek bánatát mélyesen érezi. Jó szívé és adakozó volt, édes anyját,

Czuczor Gergely sírja.

rokonait még abból a kevésből is, a mit a tollával szerzett, állandóan segítette.

1866 szeptember 9-dikén halt meg, abban a szomorú esztendőben, mikor országszerte az ázsiai kolera dühöngött.

*

Ime ez volt Czuczor Gergelynek pályafutása. Hányattatásban és szenvedésekben gazdag volt ez az élet. Mig paptársai közül sokan rangban és földi javakban gyarapodva kényelmesen élték le napjaikat, Czuczor, a szegény pap-poéta meg-szenvedte azt a kis dicsőséget, melyet a költészet napja árasztott reá.

Legyen áldott nekünk az ő emlékezte.

G. M.

EGY TÜNDÉRRŐL.

A *Jótekonyság* félénk tündér,
Nem látható napfényes utakon,
Dicséretet nem várva, kérve,
Sötétben bujkál, szinte félve
És reszket, mint kit bűnök súlya nyom.

Mért remeg úgy, bár jót tesz egyre?
Miért jár félve a vak éjbe kint? —
Mert a világnak minden vétke
Él büntudatként a szívébe —
És néki kell azt jóvá tenni mind!

S ha tetten érik, nemes tetten,
Elsápad, szent buzgalma oda van. —
Szíve nem ezt, s nem így akarta!
A zaj, a fény hogy megzavarta!
Nemes jó tündér eltűn nyomtalan.

Palágyi Lajos.

POMPÉJI PUSZTULÁSA.

Bulwer regénye. Átdolgozta Gaal Mózes. 10

— Tíz sestertii harmincz ellenében.
— Helyes.
— Engedelmet kérek, nemes patrónus —
sutogá halkan Lydon Glaukus fülébe — ha győzni
találnék, mennyi juthat abból nekem?
— Mennyi? . . . Körülbelül hét sestertii.
— Tudod bizonyosan?
— Úgy hiszem! . . . Eredj, szégyeld magad! . . .
Ha görögnek születél volna, nem a pénzre, ha-
nem a dicsőségre gondolnál. A római csak római
marad! . . .

A gladiator barna arcát lángoló pir borí-
totta el.

— Ne érts félre, nemes Glaukus, nem tudha-
tod, hogy miért kérdezem . . . Nem volnék gla-
diátor, ha nem kellene a pénzzel törődnöm.

Ebben a pillanatban kétségbeesett jalkiáltás
hallatszott át a szomszéd szobából:

— Ne bánts! . . . Hiszen gyermek vagyok
még . . . világtalan gyermek! . . . Nem elég nagy
ez a büntetés is a fejemen.

A mint Glaukus e hangot meghallotta, felkiál-
tott:

— Ó Pallas! . . . Ez a Nydia hangja! — s a
következő pillanatban már a másik szobában
termett. A Burbo vadállatias felesége egy vérrel
befecskendezett kötéllel verte a vak leányt.

— Szörnyeteg! — riadt a nőre, s megkapta

kezével a kötelet — van szíved, hogy így kinezod
e szegény teremtést! . . . Édes kis Nydiám! . . .
te szegény . . . szegény gyermek!

— Te vagy itt! . . . Ó Glaukus van itt! —
szólt edes gyönyörnek reszkető hangján Nydia
és nem sirt többé, . . . mosolygott, s csókokkal
borította Glaukus ruháját.

— Hohó, uracskám! — dörgött Stratonice —
csak hátrább az agarakkal! . . . Tudod-e, hogy
szabad római polgárnő vagyok! azt tehetem a
rabszolgálommal, a mi nekem tetszik . . . Azért,
hogy czifra a ruhád — nem nézem ki belőled a
római nemest! . . . Add ide azt a leányt, az
enyém ő! — rikácsolta dühösen, s megragadta
Glaukust a mellén.

— Nem adom oda, még ha a furiákat, a te
testvéreidet mind reám uszitanád is! . . . Ne félj,
Nydia; egy atheni meg szokta védeni a szeren-
esétleneket.

— Halló! . . . — bömbölt e pillanatban
Burbo — hagyj békét annak az úrnak, asszony!
Most az egyszer enged el neki a büntetést. —
Így szólván félretuszkolta feleségét.

— Ne hagyj itt! . . . Kérlek ne hagyj engemet
itt! — esdeklött Nydia s oda simult reszketve
Glaukushoz.

Az ifjú úgy megsajnálta a boldogtalan kis terem-
tést. Leültette egy durván faragott lóczára, le-
törülte könyeit, simogatta a leomló haját, mely
nedves volt a vállából kiserkesztett vértől. Édes,
testvéri, vigasztaló szavakat suttogott a fülébe . . .
Még a vad Stratonicénak is megmozdult a szíve e
jelenet láttára.

— Öregem, — mondá Burbóhoz fordulva — a
te rabszolgáló szép énekel, ügyes a virágok
gondozásában, szükségem volna reá, add el ne-
kem őt! Szeretném valakinek ajándékul adni —
— Nem adjuk el! — vágott közbe Stratonice
durván.

Klodius, a ki szintén utána jött barátjának, így
szólt:

— Ostoba fecsegés! . . . Nektek teljesítenetek
kell barátom kérését. Én akarom. Jaj nektek, ha
meg nem teszitek. A koresmátokat akár bezár-
hatjátok, nem teszi be ide többé gladiator a lábát.
Csak egy szavamba kerül Pansánál . . . Glaukus,
vidd haza a rabnőt!

Burbo bambán nézett az előkelő urakra. Keser-
vesen vakargatta a fejét:

— De mikor nekem az a leány olyan drága . . .

— Kérj érte, a mennyit akarsz! — mondá
Glaukus — én gazdag vagyok.

— Tizenkét sestertii (körülbelül ezer forint).
— Kétannyt adok érte! Jertek velem a bíró-
hoz, s a pénzt kifizetem otthon azonnal. Ide
adod?

— Legyen a tiéd! — nyögte keservesen Burbo,
a ki módfelett megijedt Klodius fenyegetésétől.

Így került Nydia Glaukus házához. Testvéri
szeretet és jó szó
várt ott reá.

X.

A méregesepp tovább hat.

Glaukusnak
sejtelve sem volt
arról, hogy az
egyiptominak rá-
galmazó nyelve
mily galádul meg-
támadta őt, s
épen ott, a hol
Glaukus legin-
kább szeretett vol-
na jó és nemes-
nek látszani.

Az ifjú görög
eddig nem törö-
dött az életnek
komoly kérdése-
ivel. Gondtalanul
élt, gyönyörködött
az életben; szíve
és elméje neme-
sebb érzései, te-
hetsége szunya-
doztak, nem volt,
a ki felébressze,
s nem volt ezél,
melyretörekednie
kellett. Most, hogy
Jone megajándé-
kozta őt barátsá-
gával, e ritka szellemű leány ellenállhatatlanul
hatott reá. Kezdette érezni, hogy vannak az élet-
ben dicső és nagy czélok, volt reá ingere a dicső-
ségnek, észrevette, hogy ő tunya és értéktelen
ember. Elhatározta, hogy ezentúl másképen lesz,
egészen méltóvá akar lenni Jonéhoz.

Ó szép és büszke felgerjedése a szívnek,
mily nagy a te hatalmad! . . . Midőn először
bontogatja szárnyát a lélek, mely magasba tör,
mikor először álmodozik dicsőségről, munkáról,

boldogságról, s lerázza azokat a bilincseket, melyek
az embert a földhöz, csupán a földhöz nyügözik.

S míg Glaukus szép álmait szötte, az alatt Jone
szívében a méregcsöpp el kezdett hatni. Hiába
akarta elűzni a gondolatot, minduntalan meg-
rohanta őt:

— Glaukus rosszat beszélt rólam! . . . Glaukus
nem méltó arra,
hogy barátom le-
gyen! . . .

Kimondhatat-
lan kín marczan-
golta a szívet.
Miért hogy épen
Glaukus volt az,
aki neki fájdalmat
okozott?

Mikor az egyip-
tomi eltávozott,
Jone egyedül akart
maradni. Elkül-
dötte szolgálóit,
nem fogadott sen-
kit . . . senkit —
Glaukust sem.

A görög ifjú
megütödvé hal-
lotta a cselédek-
től, hogy Jone ott-
hon van, de nem
akarja őt sem
láttni. Megkér-
dezte kétszer is,
de a válasz ugya-
naz volt.

— Nem, . . .
nem, az nem lehet,
hogy Jone harag-
szik reám? . . .
Hiszen én nem
bántottam meg őt
— töprengett ma-

gában, s emlékezetébe idézte minden szavát . . .
Nem tudott a dolognak sehogysem nyitjára jönni.

Napok teltek el így. Glaukus emésztődött, de
nagy volt a fájdalma Jonénak is. Napközben
hányszor nem gondolt azokra a kedves órákra,
melyeket Glaukus-szal töltött kedves, szívének-
lelkének jól eső beszélgetésben! . . . Néha meg
úgy epesztette a vágy, hogy lássa, de aztán észébe
jutott Arbaces intó szava — s Jone büszke szíve
fellázadt ismét arra a gondolatra, hogy Glaukus

«SZÖRNYETEG! — RIADT A NŐRE.»

rosszat beszélt róla, nyilván kicsinyli barátságát, nyilván dicsekszik vele a léha úri barátainak — mert ilyesmit mondott a komoly Arbaces, az ő gyámja, az ő atyai barátja.

Ez a titokzatos, félelmes ember mindennap eljött hozzá. Előtte nyitva állott az ajtó. Az apa jogával jött leányához, s eljött gyakran, hogy tovább folytassa a rágalmazás alattomos munkáját. Sokkal ravaszabb volt, hogy sem újra szóba hozta volna Glaukust. Ellenkezőleg, mindenről beszélt, csak róla nem. A bűbajos egyiptominak hideg, mély tűzű szemében és az eszében volt az ereje. Jone hasztalanul igyekezett, hogy azt a szellemi felsőbbiséget, melyet Arbaces reá gyakorolt, lerázza magáról; ámde valahányszor elment, megkönnyebbülten sóhajtott fel. Bár önmagának sem akarta bevallani, de ösztönszerűleg félt Arbacestől. Viszont a ravasz egyiptomi elhatározta, hogy minden titkos hatalmát sorompóba állítja, s Jonét, ezt a drága kincset megnyeri, elviszi őt Egyiptomba, szívének királynőjévé teszi. Örvendett, hogy Apäcidest újra lépre csalta; remélte, hogy a rajongó ifjú az élet gyönyöreinek esábitó hatásából nem tud kibontakozni.

Pedig ebben alaposan tévedett. Apäcides a mámoros mulatság után önmaga előtt szégyenkezve, megalázott lélekkel ébredt fel Vádolta önmagát, hogy fogadalmáról olyan könnyelműen megfeledkezett; de azt nem tagadhatta, hogy Arbaces elérhetetlen magasságban áll fölötte, s mohó kívánság gyötörte, hogy ő is részese legyen annak a tudásnak, annak a bölcseségnek, melylyel Arbaces őt csaknem elkábította. Olyan tiszta értelme a rajongó ifjúnak nem volt, hogy Arbaces kétszínűségét fel tudta volna fogni. Egyik végtől a másikba esett, már azt hitte magáról, hogy a bölcsék legbölcsőbbjének, Arbacesnek ő lesz az utódja. Hiúságának kimondhatatlanul hízelt a csaló hiedelem.

A fiú felett való hatalmának tudata már előre eltöltötte Arbacest azzal a diadalérzettel, hogy Jonét is megnyeri. Az a méregesepp, melylyel a rágalom megkezdte romboló munkáját, egyelőre elég volt útegyengetőnek. Arbaces mindennap meglátogatta gyámleányát. Ezer módját tudta annak, hogy Jone elméjét abban az irányban tovább fejlessze, a mely az ő céljának megfelelő volt. Rikító színekkel festette a római gavallérok üres, tartalom és eszme nélkül való életét.

Beszélt Lepidusról, Klodiusról, s míg ezeket ostorozta, valójában Glaukust tüntette fel

megvetendőnek és méltatlannak egy olyan fenkölt lelkű nőhöz, mint a minő Jone.

A szegény leány hallgatta-hallgatta, az esze azt súgta, hogy Arbacesnek igaza van, Arbaces bölcs, de a szíve titokban sirt, a szívének mindig volt mentsége Glaukus számára. Arzát otthon is sűrű fátyol borította, mert nem akarta, hogy Arbaces lássa kisirt szemét.

Egyszer az egyiptomi szóvá tette:

— Miért borítja fátyol az arcodat, leányom?

Atyai barátod elől miért rejted el?

— Arbaces csak a lélek arcát nézi, minden egyéb közönyös előtte.

— Nos épen azért, az arc a lélek hű tükre, hadd olvassak a te arcodból!

— Pompéji téged is hizelgővé tesz! — jegyzé meg Jone erőltetett vidámsággal. (Folyt. köv.)

A székesfejérvári Vörösmarty-ünnep.

December 1-én Székesfejérváron függött az ország szeme. Fejérmegyében ringott Vörösmarty bölcsője, itt töltötte ifjúsága éveit, itt emelték az első szobrot neki. Az ünneplés méltó volt a nagy költő emlékéhez.

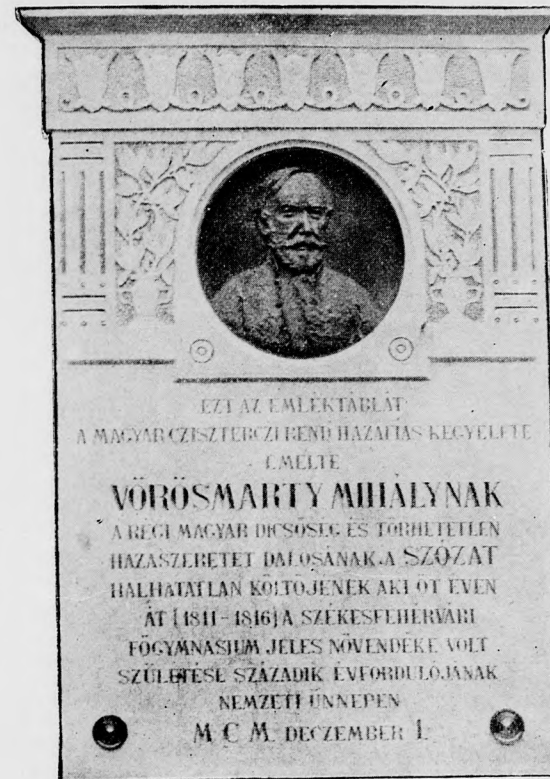
Vörösmarty születésének századik évfordulóján elment Székesfejérvárra a kormány és törvényhozás, a megyék és városok, tudomány és irodalom, tanárság és ifjúság mind, mind elküldötték képviselőiket a fényes gyülekezetbe, melynek élén a miniszterelnök állott, három miniszterrel és három államtitkárral (köztük a költő fia, Vörösmarty Béla), hat főispánnal, számos főrenddel és országgyűlési követtel. Az Akadémia 12 tagját küldötte, a két hazai egyetem, a főiskolák, a Kisfaludy- és Petőfi-Társaság, a különböző köznevelődési egyesületek egytől-egyig jelen voltak. Nem maradtak el a klérus és katonaság sem. Ott lelkesedett a helybeli főgymnáziumnak, főreáliskolának és felső keresk. iskolának diáksága és a szomszéd Veszprém városából átrándult a gimnáziumnak 100 növendéke.

Az ünnepségnek bevezetését adta annak az emléktáblának felavatása, melylyel *Kápolnás-Nyéken* a költő szülőházát jelölték meg. Egyszerű földszintes polgári ház ez és vitás dolog, vajjon tényleg a költő szülőháza-e, vagy pedig csak a régi ház helyén épült újabb épület. Az emléktáblán ez a fölírás olvasható:

*Itt született az ezernyolczszázadik évben a Szózat
S régi dicsőségünk lángszavú énekese.
Száz év múlva hazánk az ígért kornak örülve,
Emlékét ezer év őrizetére bizá.*

Az ünnepélyek sorozatát Fejér vármegye diszgyűlése nyitotta meg, melyen Vörösmartynek arczképét leplezték le. Az ünneplő sokaság azután a cisztercita-rend háza elé sereglött. A hazafias

szerzetesek főgymnáziumában tanult őt eszterdeig a fiatal Vörösmarty; ennek emlékét örökítették meg mostan emléktáblával. *Vajda Ödön* zirezi apát e helytt szép és lelkes beszédet mondott.

Innen a közönség a színházba vonult, mely ehhez fogható díszes gyülekezetet aligha látott még. Kezdetét vette az irodalmi ünnep, melyet *Zichy Jenő* nyitott meg, a nemes gróf, ki negyven évvel ezelőtt először indítványozta, hogy Vörösmartynek szobrot állítsanak. *Vass Bertalan* dr., a pécsi ciszt. r. főgymnázium igazgatója komoly, mély tudásra valló, lendületes tanulmányt olvasott föl. Ezután *Vargha Gyula* tüzzel-lélekkel szavalta hatásos ódáját.

Ezután következett az ünnepély legkiemelkedőbb pontja: *Wlassics Gyula* vallás és közoktatásügyi miniszter beszéde.

E beszédből kiemeljük a következő szép részletet:

«Ki ne tudná, hogy költészeted csodás ereje a *korszakos tett hatalmával* nyúlt be nemzetünk történetébe? Ki ne tudná, hogy a múlt dicsőségén keltett lelkesedéssel oltottál új életet, új reményt, új ideálokat e nemzetbe?

Költészeted a *nemzeti cselekedet* hatásával buzdította alapvető munkára az *ujjászületési korszak nemzedékét*, — minden idők nemzedékét pedig az eszményiség örök szépségeivel boldogította.

Ragyogóvá, elbájolóvá, fenségesen erőteljessé tette e nemzet legféltékenyebben őrzött kincsét: *nyelvét*, — fölemelted, meggazdagítottad a ma-

gyar nép *egész lelkét*. Ezért szentély nekünk a te költészeted, — hova napi küzdelmeink, viszálykodásaink, érdekharcaink küzdelméből menekülve, a magyar nemzet összeforrasztó, mindent kibékítő ideáljaiban egyesülünk. Költészetünk varázsereje, mely a múlt dicsőségéből sarjadzik s a jövő nagy reményeit ragyogtatja felénk, lerombol köztünk minden válaszfalat, mit előítélet vagy meggyőződés, hit vagy tudás, rang vagy foglalkozás közénk gördít. Igen! Mert te a *magyar nép egész lelkét* hódítottad meg.

Te a magyar nép egészének jelölted ki a nagy összetartó célokat, a soha el nem homályosuló eszményeket. A mi csak szép, nemes, fölemelő van a *magyar lélekben*: az mind kifejezést nyert költészeted ékesszólásában. De adtál nemzetednek *két szót* is. Egyikkel — *Zalán futása* — *felráztad az alvó nemzetet*; a másikkal — *«Rendülletlenül»* — *ébren tartod a felébresztett nemzetet*.

Te áldozol igazán ki nem alvó tüzzel az eszményi hazaszeretet oltárán. Ajkára adtad nemzetednek, míg ez a földön él, *nemzeti imádságát*. Kunyhótól a palotáig a te gondolataiddal, a te szavaiddal száll fölfelé a nemzet imája e hazáért. Emléked mai nemzeti ünnepén, midőn milliók

*At nagy világom e kívül
Nincsen számomra hely:
Allyon vagy vejen sorok keze,
Itt elne, halnod kell!*

Vörösmarty.

A «SZÓZAT» KÉZIRATÁNAK UTOLSÓ SORAI.

A Magyar Nemzeti Muzeumban levő eredeti után.

szíve egyesül, nagy lelkedhez, eszményi honszerelmedhez méltóbban nem ünnepelhetlek, mint ha a letett koszorúhoz odafűzöm milliók lelke óhajását: *Örök Isten, add, hogy a nép szívében és ajkán az idők végtelenéig élő imádság áldása lebegjen nemzetünk munkáján, hazánk jövőjén.*

Ezután *Várad Antal* elszavalta *Apotheosis* című alkalmi művét.

Az ünneplő közönség a színházból Vörösmarty Mihály ércszobrához zárandokolt, a hol *Eötvös Loránt* báró, az Akadémia elnöke tartott ünnepi beszédet.

Felszólaltak még az ifjúság képviselői: *Mihályi Péter* és *Windisch István* egyetemi hallgatók, mire aztán a szobor márványtalpát egészen elborította a babér. Följegyezzük, hogy a számtalan koszorú között a középiskolai ifjúság kegyeletessége jeléül ott voltak a három székesfejérvári intézet, a budapesti leánygimnázium, a győri, sárospataki, csurgói, munkácsi, soproni ág. ev. és pozsonyi ág. ev. főgymnáziumok koszorúi is.

AZ ÚJ HAZÁBAN.

10

Irtta: Verne Gyula. Fordította: Zigány Árpád.

Újra hozzáláttak az evezéshez és a csónak csakhamar megkerülte a partkiugrást, melyen túl ismét jó darabra látták a folyó medrét keresztben a folyó ágyában, egyik parttól a másikig nagy sziklatömbök hevertek, s a víz zuhogva hullt alá róluk, nagy erővel, szédítő eséssel. Ennek a morajlását hallották meg vagy száz öllel odébb.

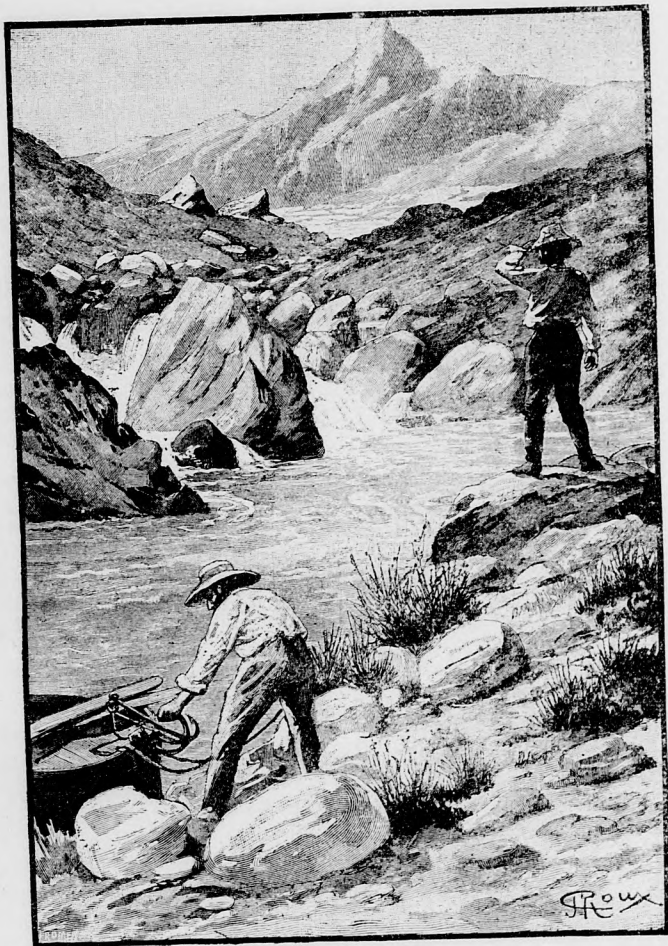
— Na, ez megakasztott bennünket! — mondta Ernő.

— Meg ám! — felelte Wolston úr — de szálljunk csak ki; hátha a vizesés mögött ismét ráereszthetjük a csónakot a folyóra...

Kiszálltak, de ebből a tervből semmi sem lett. A folyó medre tele volt szirtekkel, vizeséssel, s a csónakot legálább félóraig kellett volna vinniök a vállukon, míg ismét vízre ereszthetik. Wolston úr kedvetlenül nézte a tajtékozó vizet. Ernő pedig figyelmesen vizsgálta azokat a barnás, gömbölyű kavicsokat, melyek szerte szórva hevertek a vízparton. Egyet-kettőt föl is vett: sokkal nehezebbnek tetszettek, mint térfogatuk szerint látszott. Ernő néhányat a zsebébe tett, azzal a szándékkal, hogy otthon majd jobban megvizsgálja.

Nem volt más mit tenni, mint megfordulni. Beültek hát a csónakba és gyorsan eveztek a víz mentén lefelé. Hat órák haza értek, s már ottthon találták Jackot és Zermatt urat is. Ők szerencsésebben jártak; a merre csak mentek, a vidék fölötté szép és termékeny volt; Jack vadászott is: egy antilopot, néhány nyulat, egy agnutit, s vagy féltucat mindenféle szárnyast ejtett el.

Ebéd után mind siettek lefeküdni, mert úgy

— NA, EZ MEGAKASZTOTT BENNÜNKET!...

határozták, hogy éjfélutáni egy órákor a tengerapályával visszaindulnak. Zermatt úr ébren maradt, hogy felkeltesse a többieket. Egy órákor föl is keltette a férfiakat, s mindjárt rá fölhúzták az *Élisabeth* vasmacsáját is.

A kis hajó, kedvező parti szélről is hajtva, gyorsan siklott lefelé a folyón. Baj nélkül ért az öbölbe, bár Jack néhányszor látni vélt egy-egy vizilovat; de ezek sem támadták meg a hajót. A nap épen kelőben volt, mikor az *Élisabeth* a

keleti fokot megkerülte. Wolston úr, a ki a hajó orrában állt, gondosan megtörülte a messzelátó lencséit és több ízben sokáig figyelmesen vizsgálta a part egy pontját.

— Mi az? — kérdezte Zermatt úr nyugtalanul, rábizva a kormányt Jackra.

— Nem... csalódtam... — dűnyögte Wolston úr...

— Miben csalódtott? ... mit látott? ...

— Azt hittem, hogy füstölátok... füstoszlopot...

— Füstöt? — kérdezte Ernő izgatottan — füstöt? ... a parton?

S volt is ok az izgatottságra, mert ez a füst csak ott tanyázó vademberektől származhatott; és pedig az ő jelenlétük a szigeten könnyen végzettsé lehetett volna mindnyájukra nézve. Érthető tehát, hogy Zermatt úr, Jack és Ernő egymás kezéből vették ki a messzelátót, de egyikük sem látott semmit.

— Lehet, hogy csalódtam, — mondta Wolston úr. — Talán csak reggeli köd volt, s én füstnek néztem.

Ebben aztán mindnyájan megnyugodtak. Az út hátralevő része kellemesen telt el. Az *Élisabeth* gyorsan haladt a kedvező szélben, s délutáni öt óra tájban szerencsésen horgonyt vetett Felsenheim előtt.

— Most hét-nyolcz héten át aratás, kaszálás, cséplés, nyomtatás, az eleség betakarítása annyira elfoglalta mindnyájukat, hogy semmi egyébre nem volt idejük.

XI.

Az aratás. — A téli esték Felsenheimban. — A kápolna. — Ernő fölfedezése. — A két ágyulövés. — A Czápa-szigeten.

Most hét-nyolcz héten át aratás, kaszálás, cséplés, nyomtatás, az eleség betakarítása annyira elfoglalta mindnyájukat, hogy semmi egyébre nem volt idejük.

Mindakét család Falkenhorstba költözött, melynek fekvése közelebb hozta őket a waldegg, zuckertopi és prospect-hilli tanyákhoz. Az aratás, hála a csatornázásnak és szorgalmas öntözésnek, nagyon bő volt, s most már az új gyarmatosok élmezése miatt sem kellett aggódniok.

Elvégezvén az aratási munkákat, gondosan bezárták a tanyai épületeket, s kívülről is megtámogatták, hogy a téli viharok kárt ne ejtsenek bennük. Ellátogattak a Bálna-szigetre is, hol a tengeri nyulak rendkívül elszaporodtak, sőt meg is hiztak, mert bőven termett a *fucus saccharinus*, — egy édes mohfajta — mit a torkos állatok nagyon szerettek. A Czápa-szigeten, mint minden évben, ez idén is megtették a két lövést: de feleletet sehonnan sem kaptak rá. Aztán ismét megtöltötték az ágyukat és haza mentek.

Május második felében megkezdődtek az esőzések, s a két család végkép beköltözött Felsenheimba. Junius első hetében több heves orkán pusztított a szigeten; az ég örökké tele volt szürke felhőkkel, melyekből hol szakadt, hol permetezett az eső, úgy hogy vízmentes ruhák nélkül ki sem lehetett lépni a házból.

De nem is volt kedve kimenni senkinek, mert oda bent sem unatkoztak. A két család annyira összeszokott, hogy a legnagyobb békekészen

éltek. A férfiak tervezgettek a jövőre, az asszonyok pedig a háztartás dolgait végezték, befőttestek csináltak, varrtak, foltoztak, vagy hallgatták Jack tréfáit, a ki gyakran segített nekik a konyhában.

Ernő és Anna mindjobban összebarátkoztak és szüleik már előre látták, hogy ebből a két fiatalból boldog pár lesz, talán nemsokára. Ha visszajön a *Licorne*, s meg hozza Fritzet és Jennyt, akkor talán megtarthatják Ernő és Anna lakodalmát is.

Egy este Zermatt úr a következő számítás tette:

— Most junius 15-dike van; a *Licorne* a múlt év október 20-dikán ment el: ez tehát kerek kilencz hónap... Valószínű tehát, hogy körülbelül most indul vissza Európából...

— De hátha odamentében hosszabb ideig megállt a Fokvárosban? — kérdezte Jack.

— Még akkor is legkésőbb július első felében már elindulhat Angliából — mondta Ernő. — Igaz, hogy visszatértében is meg fog állni a Fokvárosban: de az mit se tesz; október derekán azért mégis valószínűleg itt lesz már...

— Még négy hosszú hónap! — sóhajtott föl Zermattné.

A férfiak különben dolgoztak a téli évszakban is. Wolston úr, a ki a lakatosságához és kovácsmesterséghez is értett, Zermatt úr és néha Ernő segítségével, mindenféle hasznos és szükséges szerszámot készített; Jack pedig, mihelyt kissé derült és szerét tehetette, legott megszőkött vadászni.

Meghányták-vetették az építendő kápolna tervét is és abban állapodtak meg, hogy Felsenheim közelében építik föl, a konyhakert végében, a hol szélről, viharól védve lesz. Wolston úr nem fából, hanem kőből akarta építeni: hisz

JACK GYAKRAN SEGÍTETT NEKIK A KONYHÁBAN.

annyi terméskövük volt! Meszet pedig szintén égethetnek a tömördek kagylóból és csigahéjból, mely a partokon hevert. Elhatározták tehát, hogy mielőtt az idő kiderül, rögtön hozzáfognak a kápolna építéséhez, melyet két-három hónap alatt befejezhetnek.

A viharok azonban egyre gyakoriabbak és hevesebbek lettek. Félni lehetett, hogy a roppant felhőszakadások előntik a tanyákat, az orkánok pedig összetörik, elszakítják a parttól a nagy sajkát meg a kis csónakokat.

Az első csöndesebb napon tehát Zermatt úr, Jack, Ernő és Wolston úr kimentek Felsenheimből, hogy megnézzék, milyen károkat okozott a vihar. A pusztítás elég nagy volt, de minden kárt helyre lehetett állítani, mielőtt a tavasz bekövetkezik.

A két család minden este összegyűlt a könyvtár-szobában, s valamelyikük hangosan fölolvastott. Könyvük volt elég: ott volt a *Landlord* egész könyvtára, melyet Littlestone hadnagy sok becses, tudományos munkával gyarapított, s végre ott voltak Wolston úr könyvei is. Ha a fölolvastást megunták, beszélgettek, még pedig, hogy magukat kölcsönösen gyakorolják, fölolvastva német, angol és francia nyelven.

Julius vége felé Zermatt úr egy reggel feleségével beszélgetett, midőn Ernő belépett hozzájuk. Kezében tartott egy olyan barna kavicsot, a minőt többet is szedett föl a Montrose-folyó víz-esésénél. (Folyt. köv.)

Apró vonások Vörösmarty életéből.

A költő, valamint János öccse, diákkorában a német nyelvben nem igen haladtak előre. «Tudtok-e már, fiaim, valamit németül?» szokta kérdezni tőlük az atyjuk, valahányszor a vakációra haza jöttek. A fiúk hallgattak, az atyjuk pedig magyarul kezdte, mily szükséges minél több nyelvet tudni. A német nyelvnel jobban tetszett a fiúknak a pantalon és kabát, mely akkortájt kezdte kiszorítani a magyar ruhát. Kérték atyjoktól, hogy csináltasson nekik is ily ruhát, mert Fehérvárott az iskolában majd minden tanuló ebben jár. Az öreg keményen rájuk nézett és kifakadt: «Míg én varratok ruhát, az nem lesz se kaput, se pantalon, majd ha magatok szereztek, nem szólok belé, milyent varrassatok — rossz kölykek! nem azért buzdítottalak én benneteket a német nyelv tanulására, hogy németek legyetek — takarodjatok!» A fiúk szégyenkezve sompolyogtak ki a szobából s kabátról, pantalonról szó sem vala többé.

A verselési kedvet Vörösmartyban azok a hexameterekben foglalt latin nyelvtani szabályok ébresztették föl, melyeket könyv nélkül kellett betanulnia, mint 12 éves fiúnak. Tetszett neki a dactylusok lejtése, kiérezte az ütemek lüktetését. Csak pusztán hang után, maga is próbált falra vagy papirosra ilyen verset írni, de mindjárt letörölte vagy szétszaggatta, nehogy valaki elolvassa. A következő évben már rimes alexandriumokat írt: pajtasait csúfolta ki, vagy valamely ötletét szedte versbe. Néha labdázáskor állott elő egy-egy verssel. Elszavalta, aztán megszaladt,

mert barátai kérték, üldözték, hogy adja át nekik leírás vagy olvasás végett. Soha sem adta át. Megtörtént, hogy elfogták s erővel akarták elvenni tőle, de ő minden erejét megfeszítette s addig küzdött, míg vagy megszabadult üldözőitől, vagy legalább széttéphette kéziratát.

Vörösmarty nem szerette, ha költeményeinek kéziratát előtte más olvasta, akár némán, akár hangosan. Csak maga szerette fölolvadni költeményeit, pedig egy kissé egyhangúan szavalt, de minden színészkedés nélkül, s lelkesült arczán, fölindult hangjában volt valami megható.

1827-ben a költő kirándult a Balaton mellé és meglátogatta Tihanyt is, hol a pásztorgyermek vetélkedve fogták körül és kínálgatták «kecskekörmeik»-et. Vörösmarty ingerkedett velük. Csak attól vásárolt kagylót, ki olvasni tudott és hibátlanul kiáltotta a visszhangot:

Ázik az, a ki halász,
Fázik az, a ki vadász.

Nagy volt a vidámsága, ha elvéte így kiáltozták:

Fázik az, a ki halász,
Ázik az, a ki vadász.

Ha egyedül sétált, gyakran suttogott magában, mintha énekelne. Félig kész vagy készülendő költeménye zsongott a lelkében. Otthon lejegyezte, a mit így gondolt, de addig, míg kiadta, sokat javított rajta, mert minden kézírata tele törléssel. Fiatalabb korában leginkább éjjel szokott dolgozni, erre czéloz *Zalán futása* bevezetésében is; később reggel, a déli órákban, kivált midőn az estéket színház után a vendéglőkben vagy a körben töltötte. Viasz- és később stearin-gyertyánál dolgozott, ezt a fényűzést nem tagadhatta meg magától még akkor sem, midőn szűkös állapotban élt. Az nem zavarta, hogy egész 1836-ig igazában íróasztala sem volt, ha rossz tollal rossz papírra kellett írnia, de a fagygyertyát vagy olajmécsét ki nem állhatta. Hol egész, hol negyed- vagy nyolczadrét ívre írt, sőt papirdarabokra is. Époszainak és drámáinak hevét a főbb pontokban prózában néha lejegyezte. Kisebb költeményeinek legföljebb először eszébe ötlött versszakát írta le olykor, mely az egész alapeszméjét vagy hangulatát magában foglalta, s mely aztán hetekig, hónapokig hevert íróasztalán, míg kidolgozta. *Szép Ilonka*-ból az utolsó versszak e két sora volt először készen:

Hervadása liliomhullás volt,
Artatlanság képe s bánat.

E sorok sokáig zsongottak lelkében, míg lassanként az egész költemény kialakult. Nem könnyen dolgozott, mindegyre javított művén, nem szerette, ha sietnie kellett, mert a megerőtetés izgatón hatott idegeire.

Kedves szórakozása volt a vadászat. Kemény Zsigmond báró beszéli, hogy midőn 1845-ben Deákkal meglátogatta Wesselényi Miklóst, egy napon Wesselényi vadászatot adott zsidói vadaskertjében. Vörösmarty egy lövésre két vaddisznót ejtett el, a mi csaknem hallatlan a vadászati krónikákban. Nem volt ily szerencsés 1838—1840 között, a mikor egyik testvé-

réhez rándult ki Pest környékére. A mint egy malom felé közeledik, kacsát lát fölrebenni, nosza reá lő, eltalálja és siet fölvenni a zsákmányt. Azonban a molnárné reá támad, pöröl vele, hogy miért lötte meg a récéjét. Vadkacsa helyett szelid kacsát lött! Egy pár huszast adott az asszonynak kárpótlásul, s kérte, hogy ne szóljon senkinek. De maga, ha jó kedve volt, el-elbeszélte barátjainak.

1838 elejétől fogva a pesti írók és művészek főtanácsa a Sebestyén-téren levő *Csiga*-vendéglő volt. Az asztaltársaság középpontja Vörösmarty volt. Bajza, Toldy, Gaal, Vachott Sándor, Tóth Lőrincz,

szőlőt vett; de főfájás lett a vége, mit mind ő, mind vendégei őszintén bevallottak.

A kör tagjai galambvadászat kedvéért kirándultak néha Rákosra. Megvettek egy csoport galambot, zsákba kötötték, kivitték magukkal, elbocsátották s lelövöldözték. Ilyenkor ott is ebédelték; a társaság valamelyik ahhoz értő tagja gulyáshúst készített. Egyszer ebéd után azt indítványozta valaki, hogy Egressy szavalja el Garay *Kont*-ját s az egész társaság egy néma-csoportozatban kísérelje arcz- és tagjátékkal az előadást. Szigligeti volt Zsigmond király, a kit felültettek egy hevenyészett trónra. Vörös-

VÖRÖSMARTY LAKÓHÁZA NYÉREN 1853—1854-BEN.

Erdélyi minden este megjelentek és itt vitatták meg az irodalom napi kérdéseit. A színészek közül Megyery, Egressy, Lendvay, Szentpétery ritkán maradtak ki. A komoly vitákat egy pár adoma váltotta föl Megyerytől, ki valóságos drámai elbeszélő volt s úgyszólván eljátszotta az adomákat. Egressy olykor szavalt, Lendvay egy-egy népdalt énekelt. Vörösmarty is szeretett adomázni, néha szavalt is még meg nem jelent költeményeiből, sőt ha rendkívül jó kedve volt, elénekelt valamelyik kedves népdalát: *Micsoda fahuz ez? Mikor még nőtelen voltam, Irigylük a bajuszomat* kezdetűeket. Azonban adomáinál és népdalainál is többet tartott szivarjaira, melyeket maga készített. Megkínálta velük asztaltársait, kik szintén dícsérték s nem merték bevallani, hogy biz azok keveset érnek. A pezsgő készítésére is ráadta magát, kivált mióta

martyt pedig megtették kritikusként és közönségnek egy személyben. Egressy szavalása alatt előlépett Kont, a harminczkét nemes élén s arcz- és tagjátékkal kísérelte a szót. Midőn a bakó botjával rendre érinté a nemeseket, mindnyájan a gyepe dültek, utoljára maga Kont is. Azonban e soroknál

De a tömegnek ajkain
Kél lázadó moraj.

zajongni kezdték a földre hullott nemesek, felugrottak s kergetni kezdték Szigligeti ő felségét.

Egressy Gábor írja egy unokahúgához intézett levelében, hogy a «Coriolanus»-ban aratott színpadi sikere örömeire ebédet adott, melyre Vörösmarty,

Petőfi és Bajza is hivatalosak voltak. És milyen nagy volt a meglepetés, mikor az asztalon minden vendég a legkedveltebb ételét találta! Vörösmarty előtt pompás adag marhasült párolgott; Petőfi előtt egy nagy levesestálban paprikás-csirke volt egy még föl nem metszett kenyérral; Bajza tányérján pedig fél méter magasságban különböző gyümölcs volt toronyalakban összerakva. A kedves ételen kívül minden vendég még egy pint bort kapott, de semmi egyebet. Vörösmarty csak félig birta megenni marhasültjét; Petőfi szinte rosszul lett a sok paprikás csirkétől; Bajza azonban a társaság óriási kacagása közben az utolsó szem sárgabarackig elfogyasztotta a gyümölcsöt.

*

Vörösmarty a társaságban is a kevésbeszédű emberek közé tartozott, szónok még épen nem volt. Szorult helyzetbe került 1846 nyarán, mikor Deák Ferenc társaságában Wesselényit meglátogatta. Utközben Kolozsvárt pihenőt tartottak. Alig hallotta meg a kolozsvári diákság a hírneves két férfiú ottlétét, mikor fáklýásmenettel vonult szállásuk elé és szónokuk lelkes beszéddel üdvözölte őket. Deák szokott egyszerűségével, de annál nagyobb hatással válszolt.

— Halljuk Vörösmartyt! — zúgott lelkesen a tömeg.

Vörösmarty észrevehető elfogultsággal előre lép, meghajtja magát és halkán így szól:

— Nemes tanulóifjúság! En mindenben az előttem szólóhoz csatlakozom.

Ezzel visszavonul, de a fiatalság annál jobban éljelez: «Halljuk Vörösmartyt!» A láрма nem szűnik, míg Deák előre nem tuskolja barátját az erkélyre. Ünnepest csönd támad és Vörösmarty emelkedett hangon kezd:

— Mikor én ide érkeztem . . . mikor én ide . . .

Valaki, úgy látszik, észrevette az akadozó költő zavarodottságát és érczes hangon kezdé énekelni a Szózatot:

— *Hazádnak rendületlenül!*

Mire az ifjúság viharos éljenzés közben kezdte énekelni a Szózatot. Lélekemelő jelenet volt. Vörösmarty is nekimelegedett és most már megjött a szava:

— Kedves fiatal barátim! Én nem vagyok szónok s hasztalan próbálnám eszméimet kifejezni előttetek; de hisz ti máris kifejezést adtok mindannak, a mit e pillanatban el akartam mondani, s úgy látszik, valamennyien át is éreztétek azt mind. Ezért csak azt óhajtom, hogy tartsátok meg szívetekben mindig s legyetek hí fiaim imádott hazánknak!

Képzeltetni, hogy hetedhét országra szóló lelkesedés támadt a szavai után.

*

Vörösmarty páratlan népszerűségnek örvendett. A Pesten átutazó lelkesebb ifjak híven fölkeresték, hogy láthassák a legnagyobb magyar költőt. A társaságokban nők s férfiak ostromolták, hogy írjon egy pár verssort emlékkönyvükbe. Szívesen írt, ha volt mit és kinek. Nem ritkán bosszankodott is némely tisztelőjére. Egy ily tisztelőjétől legjobb barátja, Deák Ferencz mentette meg 1845-ben. Erdélybe utazásuk közben Szabolcsban betértek Bónis Samu barátjukhoz, ott töltöttek egy pár napot s Vörösmarty szalonkákra vadászott. Egyik délután az egész társaság a falu határába ment sétálni. Jövet a helybeli helyvét hitű pap is hozzájuk csatlakozott s meghívta magá-

hoz pihenőre az egész társaságot. Hazaindulásukkor előáll a tiszteletes úr s kéri Deákot és Vörösmartyt, hogy emlékül írjanak neki egy pár sort. Vörösmarty elképedtenedett, tehát neki ma egy pár distichont kell írni! «Szívesen», mondta Deák egészen jó kedvvel; leült és írt, a mint következik:

«Alulírt több vármegyék táblabírája, bizonyítom, hogy Vörösmarty Mihály ekkor s ekkor itt járván vadászott s egy lövésre hét szalonkát ejtett el». Ezzel átnyújtotta a tollat Vörösmartynek, a ki azt vontatva vette át s ült le az íróasztalhoz. Azonban olvasva Deák sorait, felvidult s egészen megkönnyebbülve ezt írta alája:

«A fennebbieket én alulírt is bizonyítom, azon különbséggel, hogy nem egy lövésre ejtettem el hét szalonkát, hanem hét lövésre egyet.

*

Petőfi néhány év alatt meghódította a közönséget s mint lírikus Vörösmarty versenytársává emelkedett, sőt némelyek azt tartották, hogy felül is múlta. Petőfi ellenségei azt terjesztették, hogy ezt ő maga mondotta volna, mi Vörösmartynek fülébe jutván, elpanaszolta férjének.

— Hadd múljon felül melőbb, — jegyzé meg a költő — nem szeretnék úgy meghalni, mint Magyarország első költője.

Nagyobb-lelkű volt, mintsem irigy lehessen.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A középiskolai ifjúság ünnepe.

1900 december 1-je feledhetetlen ünnep maradt diákságunk előtt is. Az iskolai előadások szüneteltek és az ifjak lelkesedéssel ülték meg a nagyjelentőségű jubileumot. Ünnepeiket fényes közönség, hatóságok, hivatalos személyek hallgatták meg és szívvel-lelékkel csüngtek az előadók ajakán. Fölzendült a «Szózat» szóban és éneken; Vörösmarty költeményei közül legsűrűbben a «Vén cigány», «Szép Ilonka (jobbádán melodramás alakban) és «Marót bán»-ból Marót és Bod megragadó párbeszéde hangzott el, míglén az alkalmi költemények közül kivált Abrányi Emil és Gaal Mózes ódait szavalgatták.

Az iskolai ünnepelekről a következő tudósítások érkeztek be lapunkhoz.

A *budapesti kegyesrendi főgimnáziumban* Bisicz Pál VIII. o. tan. Vörösmarty erkölcsi felfogását fejtegette. Elszavalták Csabihen Károly VIII. o. tanulóknak «A nagy ébresztő» cz. költeményét. Rendkívüli hatás mellett adták elő a «Csongor és Tünde»-ből a II. felvonást és az V. felvonás 2. színét. A szereplők jelmezben léptek föl. A zenepontok közül megemléjtük Liszt VIII. rapszódiaját és Mendelssohn zongorahármasát. Gyönyörű közönség hallgatta végig nagy élvezettel az ünnepelet, melynek sikere főképp *Prónai Antal* dr. érdeme.

Az *V. ker. főreáliskolában* Hofer Károly igazgató magasröptű szavakkal nyitotta meg az ünnepelet. *Oláh Béla* dr. felolvasásban méltatta Vörösmarty költői lángelméjét. Elszavalták még Drégely Gábor VIII. o. t. alkalmi ódáját.

Az *V. ker. állami főgimnáziumban* dr. *Wagner Alajos* igazgató szép szónoklattal ünnepelte Vörösmartyt. Ormai Iván VIII. o. tan. életét és költészetét ismertette.

A *Zerge-utcai főreáliskolában* Titz Endre meg-

nyitója után Greiner Andor tartott felolvasást Vörösmarty Mihály életéről és költészetéről.

Az *ág. ev. főgimnáziumban* Koos Zoltán VIII. oszt. tanulóknak Vörösmartyt magasztaló megnyitója után Aczél Ferencz olvasta föl «Vörösmarty, mint korának fia» czimű értekezését. Ezután Strasser Albert fejtegette a francia romantizmus hatását Vörösmarty drámáira. A díszülést dr. *Tolnai Vilmos* tanár szavai rekesztették be.

A *budapesti VIII. ker. állami főgimnáziumban* dr. *Zlinszky Aladár* tanár «Vörösmarty pályája» cz. értékes dolgozatát olvasta föl. Demkó Ilona kisasszony «Szép Ilonka»-t szavalt a zongorakísérettel, kitérő hatás mellett. Végül Novák Sándor énekelte a borsdalt Erkel F. «Bánk bán» operájából, zene- és férfiar-kísérettel.

A *László-féle főgimnázium* ünnepele zeneszámokban bővelkedett. *Kőrösi László* dr. szép beszédet mondott.

A *békéscsabai ág. ev. Rudolf-főgimnáziumban* dr. *Bell József Lajos* tanár megnyitó beszéde után Saguly József VIII. o. t. a költő életrajzát olvasta föl. Szolár Ferencz VII. o. t. pedig «Zalán futás»-ának tartalmát és hatását a közéletre ismertette.

A *dévai főreáliskolában* *Krenner Miklós* tanár méltatta a nap jelentőségét. Engel Dávid felolvasást tartott «Szép Ilonka»-ról.

Az *egri főgimnázium* ünnepele zene- és énekszámok közül kiemelkedett dr. *Werner Adolf* tanár nagyhatású beszéde.

A *felsőötvői ág. ev. középiskolák* ifjúsága fényesen lobogtatta a magyar érzést a német-lakta vidéken. Vörösmarty emlékeztét *Ebenspanger János* tanár elevenítette meg. Erős Sándor VII. o. t. Gaal Mózes ódáját szavalt. Brenner Mihály a költő életét vázolta, *Momcilovic Brankó* IV. o. t. a «Tót diák dal»-át, *Markózy Béla* VII. o. tan. Árpád és Hadúr csatáját (a «Zalán futás»-ból) adta elő.

Fényes hármass jubileumi ünnepelet tartott a *győri beneczés főgimnázium* ifjúsága december 1-jén: *Vörösmarty Mihály* és *Czuczor Gergely* korszaki költőink, azonkívül *Jedlik Anyos*, a lángelméjű nagy tudós születésének száz éves évfordulóját ünnepelte meg lélekemelő módon. A dús műsornak főbb pontjai voltak: «Vörösmarty emlékezte», óda *Posch Károly*-tól, szavalt *Tomanóczy József* VII. o. t., «Sors és a magyar ember», Vörösmartytól, szavalt *Klug Alajos* VII. o. t., Kar- és borsdal «Bánk bán»-ból, előadta az ifjúsági zenekar, Szóló-ének *Czuczor* népdalaiból, előadta *czimbalomkísérettel* *Herman Miksa* VIII. o. t., *Acsay Ferencz* igazgató ünnepe beszéde. Az ünnepek keretében leplezték le amaz emléktáblát is, melyet a főgimnázium *Czuczor Gergelynek* és *Jedlik Anyosnak* az intézetben való működésük emlékére készítettett.

A *gyulafehérvári főgimnáziumban* a gazdag műsorból kiemelkedett *Basch* tanár nagyhatású emlékbeszéde, továbbá gróf *Mailáth* püspök beszéde. Az ünnepeleten, melyet istentisztelet előzött meg, jelen voltak az összes hatóságok és a tisztikar.

A *kecskeméti főreáliskola* emlékünnepe *Marton Sándor* tanár nyitotta meg magas szavakkal. Vörösmarty költői nagyságát *Takaró Géza* VIII. o. tan. fejtegette ki, míglén az énekkar a «Fóthi dal»-t, «Vén cigány»-t és a «Keserű pohár» dalát zengedezte.

Keszthelyen a *premontreiek főgimnáziumában* az ifjúság daloskore hazafias dalokat énekel, *Burány Gergely* dr. igazgató ünnepe beszédet mondott.

A *mezőtúri ev. ref. főgimnázium* emlékezését

Kolozsváry Aladár tanárnak ünnepe megnyitója vezette be. *Zsigmond Ferencz* VIII. o. tan. felolvasást tartott.

A *modori állami tanítóképzőben* *Bakos Kálmán* tanár tartott alkalmi beszédet. A műsor szép zene- és énekszámokkal ékeskedett (Fóthi dal, «A vén cigány», «A keserű pohár»); kitünt *Karig Emil* zongora-, és *Schreiner Ferencz* hegedűjátékával.

A *nagykanizsai felső kereskedelmi iskolában* első renden szerkesztőnk költeményét szavalt *Levin Samu* nagy hatással. *Boskovicz Ernő* emlékbeszédet tartott. *Perényi Manó* Vörösmarty működését jellemezte általában. *Almási Géza* «A két szomszédvár»-ról értekezett, mint Vörösmarty legjobb époszaról.

A *nagyrocezi polgári és felső kereskedelmi iskolában* *Makfalvi Ferencz* tanár «Vörösmarty a magyar irodalomban» czímen előadást tartott, *Dessewffy Elek* alsó o. t. Gaal Mózes ódáját szavalt. Este műkedvelői színelőadást tartottak a városi vendéglő dísztermében, több műkedvelő kisasszony közreműködésével. Színre kerültek: *Murai Károly* «Virágfakadás» és a «Frenológ» czimű bohózat. A két ünneplésnek táncvígvalommal adták meg a módját.

A *nagyszombati állami főgimnáziumban* *Erdélyi Mihály* tanár tartott szép beszédet. Az énekszámok közül kivált Vörösmarty «Szabad sajtó» cz. költeményének előadása, melyet *Dománszky* tanár zenésített meg.

A *nagyszöllősi polgári iskolában* *Kerekes Sándor* igazgató megnyitó beszédet tartott, *Szaniszló István* VI. o. tan. előadta a költő életrajzát, míg *Pollacek András* VI. o. t. műveit méltatta. Az énekkar *Nagy Gábor* tanár vezetése alatt tett ki magáért.

A *nagyszombati kath. főgimnáziumban* *Rajczy Géza* Gaal Mózes ódáját szavalt; ezt *Morvay Aurél* lelkeshangú emlékbeszéde követte.

A *nagyváradai prem. r. főgimnáziumban* *Frankó József* és *Horváth Jenő* VIII. oszt. tanulók lelkes beszédekben esetelték Vörösmarty dicsőségét. Kiemelkedő része volt az ünnepeletnek a «Csongor és Tünde» egyik jelenetének előadása. A matinée jövedelmét a Vörösmarty-szobor javára fordítják. Az ezen alkalomra meghívott Vörösmarty Béla államtitkár levélben köszöntötte a nagyváradai ifjakat.

A *nagyváradai állami főreáliskolában* *Klein M.* emlékbeszédet mondott, *Hendel József* Vörösmarty líráját fejtegette, a zenekör a «Bánk bán» borsdalt meg kurucz-nótákat játszott.

A *szatmári kir. kath. főgimnáziumban* *Hauschka Róbert*, a «Kazinczy-önképzőkör» elnöke beszédet mondott. *Lakatos Mihály* Vörösmarty nólakjairól olvasott föl. Elszavalták még *Bodnár Béla* VIII. oszt. tanulóknak ezen alkalomra írt ódáját.

A *szegedi városi főgimnáziumban* *Tarján Lajos* VIII. o. t. *Várad Antal* «Apotheosis»-át adta elő. *Issekutz Gergely* hatásos beszédet mondott. Nagy sikert arattak az ünnepelet válogatott zenejátékai is.

Erzsébet napja. A *hajdusoboszlói gimnáziumban* *Takács J.* tanár tartott alkalomhoz illő felolvasást. — A *soproni kath. főgimnázium* szónoka dr. *Hettyei Modeszt* tanár volt, a díszes műsorból kivált még az «Erzsébet és Hungária» cz. melodrama előadása. — A *budapesti VII. ker. főgimnáziumban* dr. *Kún István* hitoktató mondott gyászbeszédet Nagyasszonyunk fölött. Az ünnepelet dr. *Cherven Flóris* főigazgató szavai zárták be. — A *pozsonyi kath. főgimnáziumban* *Hegedüs István* tanár fejtegette a nap jelentőségét. — A *szegedi főgimnázium* ünnepe *Cserép Sándor* igazgató nyitotta meg, azután *Berecz*

János VIII. o. tan. beszélt feledhetetlen királyasszonyunkról.

Doktorrá avatás királyi kitüntetéssel. A budapesti tudomány egyetem két hallgatóját: *Schiller Bódog* joghallgatót és *ifj. Schatz Róbert* orvosnövendéket «sub auspiciis regis» doktorrá avatták. E két derék ifjú a középiskola minden osztályát, valamint az egyetemi szigorlatokat jeles eredménnyel végezte. A drágaköves gyűrűt, a király ajándékát, *Zsilinszky Mihály*, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium államtitkára adta át a két derék, munkás ifjúnak, s gyönyörű beszédet intézett hozzájuk. *Schiller Bódog* a pozsonyi kir. főgimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait, s lapunk szerkesztőjének egyik legszorgalmasabb és legtehetségesebb tanítványa volt. Lapunkban évekként elzött egy értékes tanulmánya jelent meg Vörösmarty «Gondolatok a könyvtárban» című költeményéről. Kívánjuk, hogy a hozzájuk fűzött szép reményeket a derék ifjak bevélták, s legyenek a magyar tudományos törekvéseknek szorgalmas munkásai!

Önképzőkori tallózás. A kecskeméti főreáliskola önképzőkörének elnöke Stanek György, titkárja Balázs Ferenc, főjegyzője Friedenthal Armin. Legközelebb Erzsébet királynő emlékét ünnepelték meg. — *A budapesti ág. ev. főgimnázium* «Arany János-kör»-ében legutóbb Izsó Lajos VI. o. t. érdekes leírást olvasott föl egy békésmegyei falusi menyegzőről. — *A zilahi ev. ref. főgimnázium* önképzőkörében elnökké Berényi Jánost, titkárrá Hatvani Sándort, főjegyzővé Telegdi Istvánt választották. A működő tagok száma 50. — *A kisújszállási főgimnázium* nov. 14. Varga Lajos VIII. o. t. nagy hatással szavalta Gulyás Lajos «Kosuth nótája» című költeményét. Három tanuló hegedűn, brácsán és nagybőgőn kísért egy melodramát. Deutscher Szilárd Arany Jánosnak «Széchenyi emlékezete» című ódáját fejtegette. — *A körmöcbányai főreáliskola* «Toldy-kör»-e. A titkár felolvasott egy beérkezett kétfelvonásos vígjátékot, a melynek címe: «Nem remélt találkozás». A kör meg fogja venni Vörösmarty és Toldy Ferenc összes műveit. — *A kassai főreáliskola* «Eötvös-kör»-e. Elfogadták Wiesner Armin VII. o. tanulóknak «Parasztbeesület» című népszínművét. (Önképzőkörünkben az utóbbi időkben gyakoriak a drámai kísérletek. Kissé tragikus a dolog!) Nov. 12-én nagy lelkesedéssel ülte meg az ifjúság dr. *Gerevich Ernő* igazgató nevenapját.

Önképzőkori krónika. *A szatmár-németi-i ev. ref. főgimnázium* «Kölesy körének» november 10-én tartott gyűlésén Tar Béla VIII. osztályu tanuló Az Aurora körről és működéséről tartott szabad előadást. Osváth Gedeon VIII. o. t. «Halottak estéjén» című hangulatos költeményét olvasta föl. Tuba Endre VI. o. t. «Utirajzok» címmel tartott felolvasást, majd Keéky István VI. o. t. «Alice» című elbeszélését olvasta föl. Dicsérettel fogadták a bírálók Kölesy Ferenc VIII. o. t. «Őszszel» című költeményét, Osváth Gedeon VIII. o. t. «Barangi Borbála» című balladáját pedig díszkönyvbe írták. — *A pécsi főreáliskola* Eötvös körének nov. 10-én tartott gyűlésén elfogadtattak: Ferenczy Arthur VII. o. t. «A zene viszonya az élethez»; Csethe István VIII. oszt. tan. «A pozitív tudomány»; Csethe István VIII. oszt. tan. «Az isoméria» című jeles vegytani értekezést Szathmáry László VIII. o. tanulótlól. — *A székesfehérvári kath. főgimnázium* nov 11-iki gyűlésén díszreállították el fogadták el Tóth Kálmán VIII. o. t. «Catalaumi csata» című költeményét s Szűts Andor VIII. o. t. «Kisfaludy Sándor költészete» című értekezését. — *A sop-*

roni kath. főgimnázium önképzőkörének ez ideig pályatételei. Nemzeti történetünk s költészetünk kölcsönös hatása. A szerkezet (compositio) szépségei a Zrinyiaszban. Vörösmarty drámáinak kritikai méltatása. A hitújítás terjedésének okai Magyarország részben a XVI. század folyamán s Magyarország részben a XVI. század folyamán. Horatius velős mondásainak méltatása az olvasott költemények alapján. A ló szerepe mondáinkban és népköltészetünkben. A lég-hajó elmélete, története és gyakorlati alkalmazása. Eze-ken kívül három vallásos szellemű kérdés. A Középisk. Mathem. Lapok példáiból a legtöbbet megfejtőnek 1 arany. Az összes pályatételek jutalma 1—1 darab arany. — *Gyöngyösi főgimn.* «Vachott-kör»-e nov. 3. Deutsch Béla VII. o. t. felolvasást tartott «Elmélkedés az életről» címmel. Balog Lajos VIII. o. tanulóknak kiválóan sikerült Horatius-fordítását érdemkönyvbe iktatták. — *Nagykanizsai felső kereskedelmi iskola* nov. 8. Elfogadták a «Guba Menyhért útja» cz. elbeszélést, a melynek szerzője Perényi Manó. A beérkezett művek megítélésére bíráló bizottságot választottak. 7-ik számunkban ezen önképzőkörrel szóló tudósításunkba hiba eszűszott be. Figlár Géza ugyanis nem Vörösmartynek «A merengőhöz» szóló költeményét fejtegette, hanem egy «Merengés» címmel beadott verset bírálta. — *Nagyenyedi Bethlen-kollégium* «Kemény Zsigmond-kör»-e. Végh Árpád előadta a föld életét tárgyzó tanulmányát, a daloskar Schubert egyik dalát énekelte, a kör vonósnyegese magyar népdalokat játszott. — *Budapesti kegyesrendi főgimnázium* nov. 11. Az ülést versenyszavallás nyitotta meg, győztes lett Szelnár A. «A vén cigány» előadásával. Azután Schlick István olvasta fel dolgozatát: «Néhány szó a népszínműről». Végül Kerékgyártó Elek olvasta fel Széphalomról szóló munkáját. — *Marosvásárhelyi ev. ref. kollégium.* Mathé János nagy olvasottságra valló előadást tartott, «A tudományról». Desigel Géának «Az erdő regéje» című költői elbeszélését, meg Gámán Sándornak egy lírai költeményét emlékkönyvbe írták. Végezetül Veiner Félix olvasta föl tanulságos értekezését Shakspeare Hamletjéről. — *A veszprémi főgimnáziumban* az Anyos-kör legutóbbi ülésén elfogadták Cholnoky Endre VIII. o. t. értekezését az egyiptomiak építészettől s egy műfordítását Heine «Dalok könyve» II. részéből. Elfogadták még «Szomorúan szólnak...» cz. dalt is, melynek szerzője Szlabey Dezső VIII. o. t. Elhatározta végül a kör, hogy a székesfehérvári Vörösmarty ünnepélyen testületileg vesz részt, a szoborra koszorút helyez, s hogy az önképzőkör gyűléseit két hónapon keresztül az ő emlékének szenteli. — *Az egri főreáliskola* «Bajza-kör»-e díszreállítás munkásságot fejt ki. Windt Lajos érdekes felolvasást tartott a fotografálásról. Elfogadták Adler Aladár «Pogánykori művelődésünk nyomai nyelvünkben és mondáinkban» és Merkstejn Z. «Szondy a magyar irodalomban» cz. derék értekezéseit. Ezenfelül a bírálóknak egy «Falusi műkedvelők» című háromfelvonásos népszínművel is dolga akadt, mely azonban nem ütötte meg a mértéket. — *Nagyvárad* főgimnázium «Eötvös-kör»-e nov. 3. Géczy Imre VIII. o. t. «Az elemek természetéről» tartott tanulságos felolvasást. Személyi K. VIII. o. t. a nagyváradi képiállítást ismertette. Horváth Jenő VIII. o. t. «A művelődéstörténelem fogalmáról» szóló értekezését első fokozat fogadták el a bírálók. — *A jászberényi főgimnázium* önképzőkörében halottak napján megkoszorúzták a helybeli honvédszobrot. Tarnay Tibor alelnök megható beszédet mondott. — *Az ungvári kir. kath. főgimnázium*

«Dayka-kör»-e nov. 1-én a kör alapítójának, boldog emlékü Zoltsák János tanárnak sírjánál testületileg megjelent. A sírkert bejáratánál Brunáry Gy. VIII. o. t. szavalta el Szopkó S. VII. o. t. «Temetőben» című költeményét. A sírt pedig Semtei Róbert ifjúsági elnök gyászbeszéde közben a kör megkoszorúzta.

Az eperjesi kir. kath. főgimnázium önképzőkörének november 17-diki ülését *Szieber Ede* kerületi főigazgató megjelenésével tüntette ki. Bunganics János VIII. o. t. tanulságos szalad előadást tartott Vajda János költészetéről. Az ülés végén a főigazgató úr további haladásra buzdította a kör tagjait. — *Székesfehérvári főreál.* november 25. Elfogadták Weisz Hugó VIII. o. tanulóknak «Czélnál» című és Spitzer Gyulának «Hazádnak rendületlenül» című hazafias poémáját. A kör vitaulést fog rendezni, melynek tárgya az *ifjúsági lapok* kérdése lesz. (Az ifjúságot kiválóan érdeklő tárgy, melyet ajánlunk a többi önképzőköröknek is.) — *A szentesi főgimnáziumban* tartott legutóbbi ülésekről említést érdemel Daniel Jenő «Utolsó pillanatok» című elbeszélése és Kálnai Lászlónak a táplálkozásról szóló értekezése. — *A pécsi főreál* «Eötvös-önképzőkör»-ének november 5-dikén tartott gyűlésén elfogadtattak: «Az ábrázoló mértan» című fordítás francziából Zlatkics Ferenc VII. oszt. tanulótlól és «A pécsvidéki magyarok» című néprajzi értekezés Löbl Béla VII. oszt. tanulótlól. — *A nagyvárad* főgimnázium «Eötvös-önképzőkör»-ének ez ideig pályatételei a következők: 1. Irodalom: Berzsenyi D. klasszikus ódái. Kisfaludy «Irene»-jének esztétikai fejtegetése. Vörösmarty «Két szomszédvár» című költői elbeszélése esztétikai fejtegetése. 2. A széptudományok köréből: A művészetek és a művelődés. 3. Történelem: A jobbagyság története. A nemzeti fejedelemség megalakulása Erdélyben. A nemzetiségi eszme és Széchenyi. 4. Szabadon választott tétel a természettudományok és a matematika köréből. 5. Eredeti költemény, elbeszélés és műfordítás. — *A hajdusoboszlói főgimnázium* önképzőkörének élénk működést fejt ki. Felolvasást tartott Domokos J. Petőfi életéről, Nuszbaum A. pedig a levegőről. — *Soproni kath. főgimnázium*, nov. 25. Beérkezett 13 mű, elfogadták 11-et, melyek közt volt Tallér György VIII. o. tanulóknak öt sikerült költeménye. A versenyszavalláson a díjat Somogyi Gyula VII. o. tan. nyerte el Rudnyánszky «A gyáva» című drámai monológiával. Jegyzőkönyvi dicséretet kapott Czikker Ferenc VIII. o. tan., a ki Gaal M. «Vörösmarty szelleméhez» cz. költeményét adta elő érzéssel.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Kőcán-pályázon, melynek sorsát az Akadémia bíráló-bizottsága a minap döntötte el, megdicsérték *Földes Imrénének*, derék munkatársunknak, ki lapunkba a közkezdveltségnek örvendő diák-monológokat írta, «Fennna királyné» című tragédiáját. A fiatal szerzőnek komoly törekvése valló kísérletét biztató jelnek vesszük a jövőre nézve.

Levélszerinti oktatás a német nyelv magánúton való tanulására. Irta *Róder Adolf*. Harmadik javított és tökéletesen átdolgozott kiadás. Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) es. és kir. udv. könyvkereskedés kiadása 1901. Ára a 40 levélnek díszes vászontokban 16 korona.

A «Magyar Könyvtár» kötött kiadása. A *Radó Antal* szerkesztésében és a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) czég kiadásában megjelenő «Magyar Könyv-

tár» füzetkái ezentúl kötött kiadásban is kaphatók lesznek. A kiadó ízléses, erős és azért mégis olcsó kötést alkalmazott, s egyelőre tíz kötött számot adott. A kötött példányok csak 30 fillérrel drágábbak. Kötve kaphatók eddig egy kötetben *Jókai* két füzet elbeszélése; *Jókai* két színműve: «Fekete vér» és «Helvita»; *Arany János*: a Toldi trilogia; *Porzó* (Ágai Adolf) és *Papp Dániel* elbeszélései; *Sipulusz* két füzet humoroszkje; *Bárony István*: Vadásztörténetek és *Thury Zoltán*: Urak és parasztok; *Murai Károly*: Mesemese és *Tábori Róbert*: Különös történetek; két füzet olasz elbeszélés; *Wells* új regénye: Világok harcza; *Ibsen* két színműve: A négygyűlölő és A társadalom támaszai.

FEJTÖRŐ.

Rovatvezető: Csiszár József.

Számítási kérdés:

Valamely vonat sebessége a gőz elzárása után 12 méter; sebességéből másodpercenként 0.1 métert veszít; milyen sebessége lesz 1 perc múlva; mikor áll meg s a gőz elzárása után hány méter utat írt le?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve azon városnak Csehország északnyugati részén, melynek szomszédságában kőszéntelemek s ásványforrások falvak vannak? Melyek ezen falvak?

Történelmi kérdés:

Hogyan hívták I. Ferdinándnak azt a hadvezérét, a ki János királyt megverte, sikerrel védte Bécsset a török ostrom ellen? 1537-ben serégét a szendrői basa szétverte; erre gyávasággal és áruhással vádoltatva börtönbe vettetett, honnan azonban megszökött, de a Zrinyiek hatalmába kerülve megöletett.

Természettudományi kérdés:

Mi a neve azon állatnak, melynek színe hófehér; a hímnek válltája ezüstszürkén futtatott? Vállán emelkedő púp van. Hazája Kelet-India, hol mint háziállat szerepel.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1900. december 16.

A 9. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
Számítási kérdés: 3, 8, 13, 18, 23, 28, 33, 38. Az interpolált sor ez: 3, 3 1/2, 4 1/2, 5 1/2, 6 1/2, 7 1/2, 8.
Földrajzi kérdés: Clyde (Klejd) folyó, Greenock mellett ömlik az Ir-tengerbe. **Képrejtvény:** Ereszkedik le a felhő.

Helyesen fejtették meg: L. Gyárfás Elemér, Mihályfi Ernő és Zoltán, Molnár Aladár, Pám Márkus, Kutlik Félix, Szauer József, Szejdler László, Prágyik Flóris, Géczy Géza, Rikk Gyula, Ajtay Géza, Kiszely Géza, Weiszberger Mór, Bejna Ferenc, Borosnyay Oszkár, Vértés Gusztáv, Kóri Endre, Deutsch Béla, Lőrincz Ferenc és Dezső, Akay Elemér, Káposzta Pál, Bodócs István, ifj. Egyed István, Mallingner József, Bohrandt Lajos, Akantisz Rezső, Popper József, Donáth Géza, Inzelt Lajos, ifj. Kovács Dénes, Köszler Arthur, Fekete Miklós, Gerecz János, Littomericzky Nándor, Strebina Nándor, Kemény Géza, Illovszky Sándor, Stein Jenő

Cseke Vince, Háberfeld Aurél, *May Róbert*, Politzer Hugó, Przybilla Jenő, Ruzs Guidó, Vida Károly, Feigler Othmár, Lustig Henrik, Kogutowicz Károly, Simonyi Kálmán.

A jutalmul kitűzött könyvet (Arago: «Nagy emberek») *May Róbert* budapesti előfizetők nyerte meg. (V., Szabadság-tér 10. II. 4.)

A **Vörösmarty-szobor** javára «Vörösmarty-szám»-unk fejében folytatólagosan a következő tanintézetektől és egyesektől kaptunk adományokat:

Múlt heti kimutatásunk	96 kor. 20 fill.
Zombori állami főgimnázium	16 " 60 "
Szarvasi ág. ev. főgimnázium	14 " — "
Miskolci ev. ref. főgimnázium	13 " — "
Nagyszalontai községi főgimnázium	10 " 80 "
Zalaegerszegi állami főgimnázium	10 " — "
Pozsonyi kir. kath. főgimnázium	10 " — "
Veszprémi kegyesrendi főgimnázium	10 " — "
Szatmári ev. ref. főgimnázium	10 " — "
Peszterezbányai főgimnázium	10 " — "
Körmöcbányai főreáliskola	10 " — "
Sümei areáliskola	7 " 20 "
Miskolci kir. kath. gimnázium	6 " — "
Podolini kegyesrendi gimnázium	5 " — "
Vágújhegyi izr. areáliskola	5 " — "
Komáromi kath. gimnázium	5 " — "
Pápai bencés gimnázium	5 " — "
Gyönki ev. ref. gimnázium	5 " — "
Felsőölvői ág. ev. tanintézetek	5 " — "
Szentgotthárdi állami gimnázium	5 " — "
Fogarasi állami gimnázium	5 " — "
Debreczeni róm. kath. gimnázium	5 " — "
Beregszászi állami főgimnázium	4 " 90 "
Ifj. Hampel József, Budapest	— " 40 "
Ifj. Molnár Kálmán, Gertenyes	— " 40 "
Matusik István, Makó	— " 20 "
N. N., Budapest	— " 20 "
	279 kor. 90 fill.

SZERKESZTŐI TELEFON.

A *Tanulók Lapja*-ra most is lehet előfizetni. A folytatásos regényeknek már eddig megjelent részeit is megkijűk azoknak az előfizetőknek, a kik december-től kezdve járatták a lapot.

K. B. (Homonna.) Május 1-jéig ráér a folyamodvány benyújtásával. — **Lázár Gyula.** (Igló.) Przybilla Jenő czíme: Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 17. II. 6. — **Olvasó-egyesület.** (Marosvásárhely.) A kiadóhivatal a lapot csak az előfizetési összeg beküldése után indíthatja meg. — **A gályarab.** Még várj fiam az efféle kísérletekkel. Sem erőd, sem tehetséged nem lehet hozzá. — **Barátom halálakor. Őszszel.** Tiszteletreméltó érzelmek gyöngye versköntösben. — **M. A.** Csak küldjön továbbra is tudósításokat. — **Sch. S.** Az illető pontos lakását nem tudjuk. Úgy halljuk, hogy Budán lakik. — **Discipulus.** (Ungvár.) Sokrateg. A Stampfel-féle «Tudományos Zsebkönyvtár»-ban jeleutok meg hasonló terjedelmű és célú füzetek. A kívánt számot elküldöttük. — **Gimnázista.** Kaphatók. A kiadóhivatal elküldi a kívánt évfolyamot. — **V. T.** Csak küldje be, ha jók, szívesen közöljük. — **Lehel kürtje.** Nehéz dolog abba a kürtbe erőden tudóval belefújni. Balladának gyöngye, költeménynek is csak a rím miatt tarthatjuk. — **J. L.** (Szegvár.) 1. A gyógyszerésznek hat gimnáziumi osztályt kell vezetnie, aztán gyakornok lesz két, esetleg három évig, s két évet tölt az egyetemen. 2. Ott kell az érettségi vizsgálatot letennie. — **B. M.** Ha ilyen kis igényű versiket akar a «Kisfaludy-Társaság»-hoz beküldeni — fölöttébb kárba veszett munkát végez. Egyelőre ne küldjön be semmit oda. — **R. O.** (Szászváros.) A képes levelezőlap csinos. A cél is szép, de mi lapunkban az ügyet nem karolhatjuk fel, mert ha-

sonló kéressel még vagy húszan jelentkeztek, s mindeniket vissza kellett utasítanunk. — **K. Z.** Olyan szótár nincsen a magyar irodalomban. Németül most készül egy. Alkalmadtán utána nézünk a dolognak, s értesíteni fogjuk. — **K. A.** (Temesvár.) Bélyegekből nem küldheti be.

Egyetlen zenemű folyóirat a

«Zenélő Magyarország»

megjelenik minden hó 1- és 15-én, mindenkor 10–10 oldal zenetartalommal, magyar dal, műdal, opera, operette, táncz és salonzene legkiválóbb újdonságaival zongorára és hegedűre. Ára negyedévi 6 (uzetre 3 korona. Ugyanott bárhol megjelent zenemű megrendelhető. 8933

A «Zenélő Magyarország» kiadóhivatala: Budapest, VI., Csengery-utca 62 a.

Mutatóvényszámot ingyen és bérmentve küldünk.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és arjegyzékünk, mely tartalmazza az összes ide vágó kellekek és díszvasalások képes gyűjteményét. Mivel a fentemlített cikkek és kellekek az ideig jórészt Bécsből szerezettek be, indíttatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikk előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett.

Tisztelettel
Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Arjegyzék kívánatra bérmentve.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY MŰVEI

kaphatók a *Franklin-Társulat* kiadóhivatalában és minden hazai könyvkereskedésben:

Vörösmarty összes költői művei. Két kötet. A költő arcképével. Kötve 10 K.
Ezt a kiadást különösen ajánljuk az ifjúság figyelmébe.
Az egész Vörösmarty öt forintért! Még pedig díszkötésben.

— **Epikai költeményei.** Két kötet pompás díszkötésben. 8 K.

— **Lyrái költeményei.** Hasonló kiadás, a költő arcképével és életrajzával Gyulai Páltól. 8 K 40 f.

— **Zalán futása.** Tíz énekben. Gyulai László által rajzolt 12 képpel. Díszkötésben. 3 K 20 f.

— **A két szomszédvár.** Magyarozta Vozári Gyula. Jelen Irók Iskola Társ. XIX. 1 K.

— **Csongor és Tünde.** Magy. Torkos László. J. I. I. T. XLVI. 1 K 20 f.

— **Az áldozat.** Szomorújáték. Olesó Könyvtár 961–962. 40 f.

— **Eger.** Három énekben. O. K. 963–964. 40 f.

— **Cserhalom.** Egy énekben. O. K. 1138. 20 f.

— **Arab regék.** Fordította Vörösmarty Mihály. Czimképes kiadás. Két kötet. Vásonba kötve 12 K.

A nagy költő egyetlen ifjúsági irata, a serdültebbek számára. Az *Ezerégyéjszaka* meséi, bájosan szép stílusban. Aranyos-Rákosi **Székely Sándor. A székelyek Erdélyben.** Kiadta Heinrich Gusztáv. Régi Magyar Könyvtár I. 1 K 20 f.

Irodalomtörténeti magánolvasmányul ajánlatos. Ezen az érdekes eposzon buzdulva, írta meg költőnk *Zalán futását.*

Gyulai Pál. Vörösmarty életrajza. J. I. I. T. 2 K 40 f.

Nemesek a költőről szóló legjelesebb életrajz, hanem az irodalomtörténeti monográfiának klasszikus mintaképe is. Kötve magánolvasmány a középiskolák VIII. osztálya számára.

Salamon Ferencz. Irodalmi tanulmányok. Két kötet, 7 K 20 f., vásonba kötve 10 K.

A gazdag tartalommal *Vörösmarty nekrológja* is benne foglaltatik.

Szinyai Elek. Tanulmányok. A művelt magyar ifjúság és közönség számára. 2 K., vásonköt. 2 K 40 f.

Közleményei sorában: «Vörösmarty Mihály és Arany János lyrái költészetének főeszméi.»

Vörösmarty arcképe. Negyedréti aczélmetszvény 80 f.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

POMPÉJI PUSZTULÁSA.

Bulwer regénye. Átdolgozta Gaal Mózes. 11

— Azt hiszed, Jone, hogy csak Pompéjben tanultalak meg téged becsülni? — és azt hiszed, hogy csak az ifjú kornak adatott meg a szép lelkek imádása, szeretete? ... Ó van szeretet, mely a lelket nézi, az erényt keresi a szívből, mely nem riad vissza a ránczoktól ... Ilyen szeretetről álmodozott egykor Plató ... ilyenről álmodozom én is ... Ne riadj meg a gondolatról!

A világ engem hidegnek, sőt ridegnek tart, pedig nem vagyok az. Fogadd el tőlem ezt a tiszta, lelki szeretetet, ezt az igazi vonzalmat, melynek —

— *Barátság* a neve! — vágott közbe Jone.

— Eh, ne használjuk ezt a szót, — mondá hevesen az egyiptomi — egy Glaukus és Klodius is érezhetik magukban, a mit a világ közönséges nyelven barátságnak nevez és ilyen emberekkel nem akarnám magamat egy sorba állítani ... az én érzelmeknek mása ott van megírva a csillagokban! ... Epedő vágy a szülője; vágy, mely fölemel és megnemesít, mely az egész életre szól ...

Jone arcát a fátyol takarta. Ez az arc kedvetlen, szomorú volt e pillanatban. Jó, hogy Arbaces nem látta, mert dühre gerjedt volna.

Mig az egyiptomi így érzelgett, Jone szívében újra fölébredt Glaukus emléke szépen és tisztán. Önkénytelenül is az a vágy ejtette rabul: bár itt volna, bár láthatná, bár hangját hallaná ...

Közönyös, hideg hangon szólalt meg:

— Mondd csak, Arbaces, mikor láttad utoljára bátyámat? Már napok óta nem látogatott meg engem. Mikor itt volt, nagyon izgatottnak látszott. Attól tartok, hogy elhamarkodva választotta azt a szigorú és örömtelen pályát ...

Jone arcát a fátyol takarta. Ez az arc kedvetlen, szomorú volt e pillanatban. Jó, hogy Arbaces nem látta, mert dühre gerjedt volna.

Mig az egyiptomi így érzelgett, Jone szívében újra fölébredt Glaukus emléke szépen és tisztán. Önkénytelenül is az a vágy ejtette rabul: bár itt volna, bár láthatná, bár hangját hallaná ...

Közönyös, hideg hangon szólalt meg:

— Mondd csak, Arbaces, mikor láttad utoljára bátyámat? Már napok óta nem látogatott meg engem. Mikor itt volt, nagyon izgatottnak látszott. Attól tartok, hogy elhamarkodva választotta azt a szigorú és örömtelen pályát ...

Jone arcát a fátyol takarta. Ez az arc kedvetlen, szomorú volt e pillanatban. Jó, hogy Arbaces nem látta, mert dühre gerjedt volna.

Mig az egyiptomi így érzelgett, Jone szívében újra fölébredt Glaukus emléke szépen és tisztán. Önkénytelenül is az a vágy ejtette rabul: bár itt volna, bár láthatná, bár hangját hallaná ...

Közönyös, hideg hangon szólalt meg:

— Mondd csak, Arbaces, mikor láttad utoljára bátyámat? Már napok óta nem látogatott meg engem. Mikor itt volt, nagyon izgatottnak látszott. Attól tartok, hogy elhamarkodva választotta azt a szigorú és örömtelen pályát ...

Jone arcát a fátyol takarta. Ez az arc kedvetlen, szomorú volt e pillanatban. Jó, hogy Arbaces nem látta, mert dühre gerjedt volna.

Mig az egyiptomi így érzelgett, Jone szívében újra fölébredt Glaukus emléke szépen és tisztán. Önkénytelenül is az a vágy ejtette rabul: bár itt volna, bár láthatná, bár hangját hallaná ...

Közönyös, hideg hangon szólalt meg:

— Mondd csak, Arbaces, mikor láttad utoljára bátyámat? Már napok óta nem látogatott meg engem. Mikor itt volt, nagyon izgatottnak látszott. Attól tartok, hogy elhamarkodva választotta azt a szigorú és örömtelen pályát ...

Jone arcát a fátyol takarta. Ez az arc kedvetlen, szomorú volt e pillanatban. Jó, hogy Arbaces nem látta, mert dühre gerjedt volna.

Mig az egyiptomi így érzelgett, Jone szívében újra fölébredt Glaukus emléke szépen és tisztán. Önkénytelenül is az a vágy ejtette rabul: bár itt volna, bár láthatná, bár hangját hallaná ...

— Miatta ne aggódjál, Jone — viszonzá az egyiptomi. Igaz, hogy szomorú és lever volt egy ideig, de aztán eljött hozzám, igen, ő jött el hozzám, mert érezte, hogy szeretem őt, s én megvigasztaltam, megnyugtattam őt. Föltartam előtte az Isis-kultusz nagy titkait, s a kit én veszek oltalmazó szárnyaim alá, annak nincs oka nyugtalankodásra.

— Örvendek, hogy ezt hallom. Szegény, jó bátyám! Az ő megelégedése engem is boldoggá tesz.

A beszélgetés aztán más tárgyakra tért át. Arbaces igyekezett kedves és mulattató lenni. Gazdag szelleme kimeríthetetlen volt, s Jone pillanatra elfeledte a szomorúságát, élénkebbé vált, s ezt az alkalmat ragadta meg az egyiptomi arra, hogy Jonéhoz így szóljon:

— Te még nem voltál az én házamban, Jone, pedig sok érdekes látni való van ott, egészen más, mint a pompéji házakban. Tisztán egyiptomi a berendezése, ha megnéznéd, legalább halvány fogalmad volna arról, hogy minők lehetnek a thebei és memphisi nagy paloták. Komoly barátodnak szerezd meg egyszer azt az örömet, hogy a dédelgetett Jonét vendégül tisztelessé!

Jone ártatlanul beleegyezett, s megígérte, hogy néhány nap múlva meglátogatja gyámját.

XI.

A szegény teknősbéka. — Nydia új hivatása.

A reggeli nap beragyogta Glaukus kised kertjét, melyet a peristil oszlopoi foglaltak keretbe. Glaukus ott ült a viridarium üde pázsitján gondolataiba mélyedve.

A pompéji ásatások alkalmával e ház romjai között egy teknősbékanak a teknőit találták meg. Ez a teknősbéka már réges-régtől fogva lakott